

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет

«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки

Фінансово-економічний факультет

Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню магістра

(бакалавра, магістра)

студентки Чабаненко Аліни Вікторівни

(ПІБ)

академічної групи 071м-23з-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати (на прикладі Приватного підприємства «Агрегат Ресурс»)»

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Шишкова Н.Л.		
Рецензент	Гаврилов Ю.П	90	
Нормоконтроль	Шишкова Н.Л.		

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
міжнародних
відносин і аудиту
Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **магістра**
(бакалавра, магістра)

Студентки Чабаненко А.В. акаадемічної групи 071м-23з-1
(прізвище та ініціали) (шифр)
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: «Організація та методика обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати (на прикладі Приватного підприємства «Агрегат Ресурс»)»

затверджена наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
№_____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	30.09.2024р.
2	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	31.10.2024р.
3	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	30.11.2024р.

Завдання видано _____
(підпис керівника)

Шишкова Н.Л.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 01.09.2024р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 02.12.2024 р.

Прийнято до виконання _____
(підпис)

Чабаненко А.В.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 80 стр., 20 рис., 18 табл., 44 джерело

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ, ПОДАТКОВИЙ КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ, ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР, ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЄДИНИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ВНЕСОК, ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ

Метою даної магістерської роботи є дослідження організації та методики обліку, аналізу і податкового контролю на прикладі ПП «Агрегат Ресурс».

Предметом цього дослідження виступає сукупність процесів з нарахуванням, утриманням та виплатою заробітної плати працівникам, а також правильність обчислення і сплати податків до бюджету та соціальних фондів.

Об'єкт розроблення – облік, податковий контроль та аналіз розрахунків із заробітної плати на прикладі ПП «Агрегат Ресурс».

Схарактеризовано фінансово-господарську діяльність приватного підприємства «Агрегат Ресурс». Проаналізовано економічну сутність й узагальнено визначення терміну «заробітна плата». Наведено документальне оформлення та методику відображення операцій з обліку розрахунків із заробітної плати. Наведено особливості організації та методики податкового контролю при розрахунках із заробітної плати. Розглянуто концептуальні засади даного обліку. Наведено приклади робочих документів. Запропоновано шляхи удосконалення аналізу, бухгалтерського обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Опрацьовані результати спрямовані на покращення організації обліку, податкового контролю та аналізу розрахунків із заробітної плати можуть бути впроваджені на ПП «Агрегат Ресурс».

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПП «АГРЕГАТ РЕСУРС»	
1.1 Теоретичні аспекти заробітної плати, як об'єкту обліку розрахунків	8
1.2 Нормативно-правові забезпечення обліку розрахунків із заробітної плати	13
1.3. Організація та методика облікового процесу із розрахунками заробітної плати	15
1.4 Удосконалення організації та методики обліку розрахунків із заробітної плати на підприємстві	25
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПП «АГРЕГАТ РЕСУРС»	
2.1 Теоретичні аспекти податкового контролю розрахунків із заробітної плати	28
2.2 Нормативно-правове забезпечення податкового контролю розрахунків із заробітної плати	35
2.3 Організація та методика податкового контролю із розрахунками заробітної плати	36
2.4 Удосконалення організації та методики податкового контролю розрахунків із заробітної плати на підприємстві	41
Висновки до розділу 2	42
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ	
3.1 Мета, завдання та програма проведення аналізу розрахунків із заробітної плати	43
3.2 Організація та методика проведення внутрішнього аналізу розрахунків із заробітної плати на підприємстві	51
3.3 Шляхи вдосконалення аналізу, обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на підприємстві	57
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63
ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми. Обрана тема магістерської роботи є актуальною в будь-який час та для будь-якої форми ведення бізнесу, незалежно чи це фізична особа-підприємець, чи це товариство з обмеженою відповідальністю. Можна стверджувати, що облік та податковий контроль у сфері заробітної плати залишаються один з ключових аспектів у веденні бізнесу, які безпосередньо впливають на саме підприємство та відповідність законодавству, адже податкові органи можуть перевіряти правильність нарахування та сплати податків із заробітної плати. Саме заробітна плата слугує основним засобом задоволення особистих потреб працівників, що стимулює розвиток підприємства, ріст продуктивності праці, тому оплата праці є першочерговим чинником ефективного процесу роботи підприємства. Облік розрахунків з оплати праці є відповідальним процесом на підприємства, адже якщо виявиться помилка у нарахуванні заробітної плати автоматично призводить до цілого ряду порушень, а в кінцевому результаті – недостовірна інформація щодо фінансово-майнового стану підприємства.

На підставі викладеного матеріалу тема магістерської роботи актуальна. Адже основам обліку та податкового контролю присвячено безліч досліджень як вітчизняних вчених, так і зарубіжних (Джон Мейнард Кейнс [1], Мілтон Фрідман [2], Бутинець Ф.Ф., Мельник Т.Г. [3], Петров, П.П. [4], О.Ф.Ярмолюк, Н.В. Олянднічук [5], Валентина Корецька-Гармаш, Т.О.Гуренко [6], Олена Шевчук та інших науковців).

Мета і завдання дослідження.

Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження організації та методики обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на прикладі ПП «Агрегат Ресурс».

Відповідно до мети поставлені такі завдання:

- розглянути теоретичну сутність та зміст обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати;
- провести аналіз нормативно-правового забезпечення обліку та податкового контролю;
- розкрити організацію та методику обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на приватному підприємстві;
- визначити ефективність системи податкового контролю;
- оцінити методику обчислення податкових та соціальних відрахувань;
- запропонувати напрями вдосконалення організації та методики обліку, аналізу та податкового контролю обліку розрахунків із заробітної плати.

Об'єкт розроблення – організація обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на прикладі ПП «Агрегат Ресурс».

Предметом цього дослідження виступають теоретичні, методичні та практичні аспекти щодо організації та методики обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Методи дослідження. В магістерській роботі були використані такі методи дослідження:

Документальний метод. Саме цей метод дозволяє дослідити правильність оформлення, відповідність документів щодо норм законодавства та наявність необхідних даних для розрахунків зарплати та податків.

Дедуктивний метод. За допомогою обраного методу дослідження можна дослідити забезпечення впровадження загальних принципів і норм для конкретних нарахувань і утримань із заробітної плати.

Графічний метод. Допомагає дослідити динаміку змін у розрахунках заробітної плати.

Розрахунково-аналітичний метод. Саме за допомогою цього методу можна проаналізувати фонд заробітної плати, розрахунок середньої заробітної плати та податкове навантаження.

Основними джерела інформації, які використовувалися для написання роботи є: законодавчі та нормативні документи, наукові статті, посібники авторів, що займалися вивченням питання розрахунків із заробітної плати, розпорядчі документи ПП «Агрегат Ресурс», об'єднані звіти, розрахунково-платіжні відомості.

Наукова новизна. Дослідивши всі питання щодо розрахунків із заробітної плати за даними ПП «Агрегат Ресурс» можна з впевненістю сказати, що наукова новизна саме обраної теми полягає в розвитку і вдосконаленні методів, підходів, а також інструментів, спрямованих на підвищення ефективності та прозорості управління та контролю розрахунками із заробітної плати, а також забезпечення відповідності законодавчим нормам у сфері оподаткування.

Практичне значення результатів роботи полягає в тому, що їх використання дає можливість розробити рекомендації з вдосконалення обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати відповідно до сучасних умов господарювання.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати дослідження доповідалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін» (додаток А).

Публікації. За результатами досліджень опублікована одна наукова праця – тези доповіді «Актуальні проблеми обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати в умовах воєнного стану» [7].

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів і висновку, що викладено на 57 сторінках друкованого тексту. Матеріали магістерської роботи містять 20 рисунків, 18 таблиць. Список використаних джерел із 44 найменувань подано на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПП «АГРЕГАТ РЕСУРС»

1.1. Теоретичні аспекти заробітної плати, як об'єкту обліку розрахунків

Заробітна плата як об'єкт обліку охоплює всі етапи нарахування, виплати та оподаткування заробітної плати. Саме належний облік в розрахунках із заробітної плати забезпечує фінансову дисципліну в діяльності підприємств, мінімізує ризики та гарантує дотримання законодавчих норм.

Не дивлячись на воєнний стан в країні, підприємства продовжують свою господарську діяльність, адаптуючись під нові реалії сьогодення. Тому, облік розрахунків із заробітної плати в сьогоденні відіграє центральну роль у фінансовій системі, адже це одна з найважливіших статей витрат в діяльності підприємства, що потребує ретельного комплексного підходу для забезпечення та відповідності усім стандартам обліку.

Саме заробітна плата служить основним засобом задоволення особистих потреб робітників, що стимулює розвиток підприємства, ріст продуктивності праці, тому оплата праці є першочерговим чинником ефективного процесу роботи підприємства. Це також можна підтвердити, прочитавши автобіографічну книгу Генрі Форда «Мое життя та работа», як засновник компанії Ford підвищив заробітну плату своїм працівникам до рівня, який на той час був у два рази вищий за середній. В результаті такого рішення, це стало важливим фактором підвищення продуктивності праці. Тому, саме це рішення також зробило його компанію однією з найуспішніших у світі, зберігаючи високі стандарти виробництва. Порівняння сучасних систем оплати праці з моделлю, запропонованою

Фордом, може допомогти виявити резерви для підвищення ефективності та мотивації працівників.

Отже, заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу [9].

Дослідження, пов'язані з виплатами працівникам, проводились багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими, адже це тема розрахунків заробітної плати є розповсюдженою в економіці, оскільки зарплата містить в собі велику економічну сутність. В таблиці 1.1 розглядаються роботи вітчизняних та зарубіжних вчених та їхню головну думку в роботах щодо обліку розрахунків із заробітної плати.

Таблиця 1.1

Дослідження вчених щодо обліку розрахунків із заробітної плати

№ з/п	Група авторів (джерело)	Головна теза дослідження
1.	Джон Мейнард Кейнс [1]	Вплив заробітної плати на рівень зайнятості. Зниження заробітної плати може призвести до зменшення сукупного попиту, що, своєю чергою, впливає на економічне зростання.
2.	Мілтон Фрідман [2]	Вплив урядового регулювання заробітної плати на ринок праці.
3.	Мельник Т.Г. [3]	Особливості управління системою заробітної плати на підприємствах України. Справедливість та ефективність оплати праці, а також на її відповідності продуктивності праці.
4.	Петров П.П. [4]	Сучасні тенденції в обліку заробітної плати.
5.	Оляндічук Н.В. [5]	Питання щодо облікових аспектів виплат працівникам підприємства.
6.	Гуренко Т.О. [6]	Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період

Джерело: сформовано самостійно

Головна думка вітчизняних та іноземних авторів щодо обліку розрахунків із заробітної плати зводиться до того, що правильний облік заробітної плати є основою ефективної фінансової діяльності будь-якого підприємства. Це питання охоплює не лише економічні та бухгалтерські аспекти, а й правові, соціальні.

Структура заробітної плати може варіюватися залежно від специфіки діяльності підприємства, умов праці та інших факторів. Як приклад, підвищена складність чи/або небезпека праці (зустрічається частіше в будівельних фірмах або металургійних промисловостей) впливає на структуру заробітної плати, включаючи доплати за шкідливі умови, нічні зміни, також працівники з вищим рівнем кваліфікації отримують надбавки за професійні досягнення. На рисунку 1.1. наведено структуру заробітної плати та визначення.

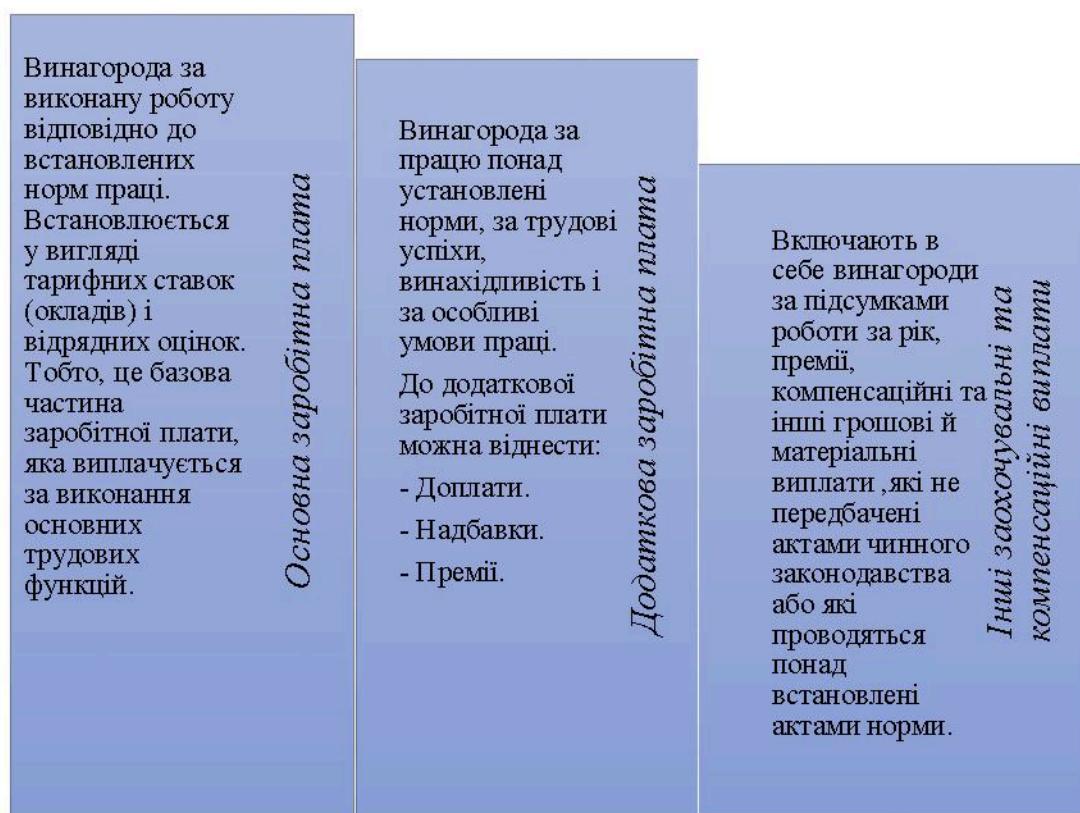

Рис.1.1. Структура заробітної плати

Системами оплати праці є тарифна та інші системи, що формуються на оцінках складності виконуваних робіт і кваліфікації працівників. Тарифна сітка застосовується для обчислення зарплат у різних галузях економіки, особливо у державних структурах або також можна зустріти на підприємствах з колективними договорами. Можна вважати, що саме за допомогою тарифної сітки можна забезпечити диференціацію оплати праці

відповідно до складності робіт та кваліфікації працівників. На рисунку 1.2. наведено основні елементи тарифної сітки.

Таким чином, саме тарифний розряд визначає рівень кваліфікації працівника, що визначає складність виконуваних ним робіт.

Тарифний коефіцієнт застосовується для визначення розміру оплати праці залежно від тарифного розряду.

Тарифна ставка визначається виходячи з базової ставки, множеної на тарифний коефіцієнт.

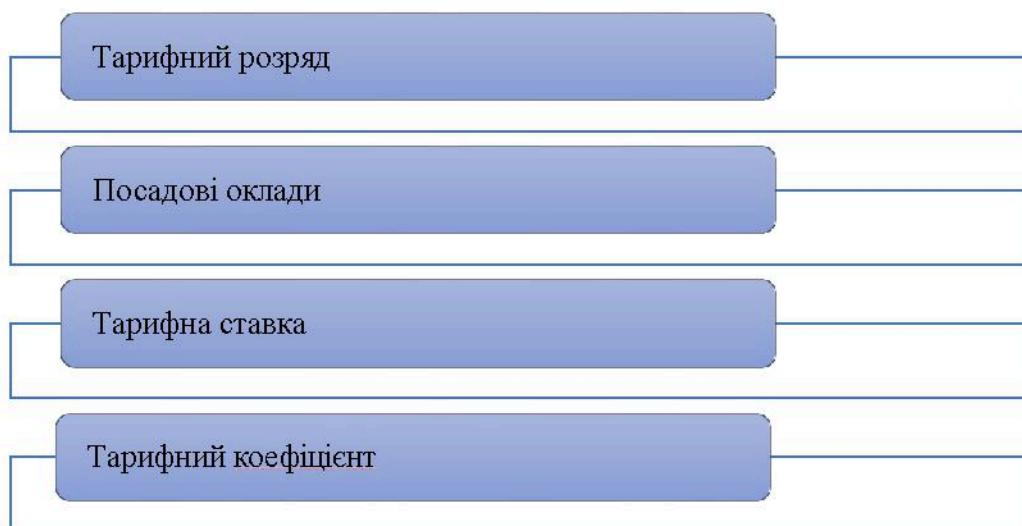

Рис. 1.2. Основні елементи тарифної сітки

Посадові оклади можуть встановлювати фіксовані ставки або оклади.

Цей варіант застосовується для забезпечення стабільності та передбачуваності в оплаті праці. На обраному приватному підприємстві застосовуються посадові оклади, в додатку Б наведено приклад штатного розкладу з посадовими окладами. Штатний розпис підприємства містить усі передбачені на ньому посади по структурних підрозділах та затверджені за ними посадові оклади з постійними надбавками. Зміни до штатного розпису вносяться розпорядчим документом, а саме наказом керівника підприємства.

В обліку розрахунків заробітної плати важливо знати форми оплати праці, адже від правильного вибору форми оплати праці залежить ефективність стимулювання працівників, справедливість нарахувань і

відповідність витрат можливостям підприємства. У бухгалтерському обліку заробітної плати знання форм оплати праці допомагає доцільно оформлювати виплати, уникати помилок у розрахунках, а також дотримуватися чинного законодавства з праці та оподаткування.

Кожна форма оплати праці має свою специфіку в обліку та нарахуванні податків, тому правильне розуміння цих аспектів є важливим для забезпечення прозорості розрахунків та підвищення продуктивності працівників. Посадовий оклад є одним із найбільш поширених способів оплати праці. Вибір цієї форми оплати має бути зваженим, особливо в контексті потреб конкретного підприємства та специфіки виконуваної роботи. З однієї сторони, якщо компанія має різних працівників з різними рівнями навичок і кваліфікації, однаковий оклад для всіх може привести до невдоволення у працівників. А з іншої – оскільки нема потреби враховувати кількість виконаної роботи чи годин, цей підхід знижує адміністративну складність і витрати часу на облік.

Згідно із законодавством є дві основні форми оплати праці – погодинна й відрядна. В таблиці 1.2 представлено основні ідеї систем оплати.

Таблиця 1.2

Головні концепції систем оплат

Форми	Погодинна	Відрядна
	В основі — фактично відпрацьований час	В основі — фактично вироблена кількість продукту
Прості системи	ПРОСТА ПОЧАСОВА Оклад (або погодинна чи денна ставка) за відпрацьований час	ПРЯМА ВІДРЯДНА По розцінці за кожну одиницю продукту
	Погодинно-преміальна система (Оклад (або погодинна чи денна ставка) за відпрацьований час + премія	ВІДРЯДНО-ПРЕМІАЛЬНА За кількість + премія за виконання (перевиконання) плану
Складні системи	ПОГОДИННА З СИСТЕМОЮ МОТИВАЦІЇ	ВІДРЯДНО-ПРОГРЕСИВНА НЕПРЯМА ВІДРЯДНА АКОРДНА

Ці форми оплати праці надають можливість адаптивно налаштовувати систему винагород відповідно до особливостей підприємства, підвищуючи ефективність роботи та заохочуючи працівників до продуктивної праці.

1.2. Нормативно-правові забезпечення обліку розрахунків із заробітної плати

Дотримання нормативних актів забезпечує законність і прозорість операцій із заробітної плати, дозволяє уникнути фінансових порушень, забезпечує захист прав працівників на справедливу оплату праці та гарантує відповідність фінансової звітності вимогам законодавства.

Основними нормативними документами є:

- Закон України "Про оплату праці". Саме цей закон визначає структуру заробітної плати, основні принципи її нарахування, гарантії мінімальної зарплати, додаткові нарахування та компенсації, порядок визначення мінімальної зарплати та захист прав працівників [11].

- Кодекс законів про працю України (КЗпП) – регулює загальні правила нарахування заробітної плати, умови праці, права та обов'язки працівників і роботодавців [12].

- Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [13]. Дане положення визначає методологію формування облікової інформації про оплату праці найманих робітників, за виконану ними роботу та розкриття цієї інформації у звітності.

Отже, нормативно-правове забезпечення обліку розрахунків із заробітної плати в Україні забезпечує правову основу для належного регулювання заробітної плати та соціальних гарантій для працівників.

Якщо взяти міжнародні законодавчі акти щодо обліку розрахунків із заробітної плати, то їхня мета спрямована на забезпечення прозорості, дотримання стандартів оплати праці та захисту прав працівників. Хочу

навести основні міжнародні законодавчі акти, які регулюють облік заробітної плати на міжнародній арені:

- Конвенція №95 про охорону заробітної плати — зобов'язує країни-учасниці забезпечувати прозорий облік виплат і умови, що запобігають порушенням у сфері зарплат [14].
- Конвенція №131 про встановлення мінімальної заробітної плати - забезпечує належний облік для визначення рівня мінімальної заробітної плати [15].
- Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) - вони визначають загальні стандарти фінансового обліку та звітності, включаючи облік зарплатних витрат у компаніях [16].

Таким чином, важливість міжнародних актів щодо заробітної плати обумовлена їхньою роллю у формуванні єдиних стандартів, принципів і рекомендацій, які регулюють питання оплати праці на глобальному рівні. Адже, саме міжнародні акти сприяють співпраці між країнами у сфері трудових відносин або в умовах глобалізації бізнесу акти допомагають підприємствам адаптуватися до змін, пов'язаних із виведенням виробництв в країни з нижчими стандартами праці. Виходячи з цих тверджень, на рисунку 1.3. наведено основні концептуальні засади законів щодо розрахунків із заробітної плати.

Рис. 1.3. Концептуальні засади законів

Ці концептуальні засади закріплюють баланс інтересів працівників та роботодавців, сприяють формуванню соціальної справедливості та підтримують стабільність в економічній та соціальній сферах.

Законодавчі акти щодо обліку розрахунків із заробітної плати мають свої переваги та недоліки. В таблиці 1.3 наведено основні переваги та недоліки законодавчого рівня.

Таблиця 1.3

Переваги та недоліки законодавчих актів щодо обліку розрахунків із заробітної плати

Переваги	Недоліки
Законодавчі акти забезпечують мінімальні стандарти оплати праці, що захищає працівників від експлуатації.	Постійні зміни в законодавстві можуть створювати труднощі для підприємств у плануванні бюджету та управлінні фінансами.
Нормативно-правові акти встановлюють чіткі правила нарахування та виплати заробітної плати, що сприяє прозорості фінансових операцій підприємств.	Деякі норми можуть бути застарілими й не відповідати сучасним умовам ведення бізнесу, що ускладнює адаптацію підприємств.
Законодавство сприяє розвитку корпоративної соціальної відповідальності, адже підприємства зобов'язані дотримуватися норм і стандартів	Негнучкі вимоги законодавства щодо обліку та виплат можуть обмежувати можливості підприємств для адаптації до специфічних умов діяльності або кризових ситуацій (наприклад, пандемії, війни).

Тому, проаналізувавши, переваги та недоліки, можна дійти висновку, що важливо постійно аналізувати і вдосконалювати законодавство для адаптації до змінюваних умов ведення бізнесу. Вдосконалення законодавства також має на меті забезпечення прав працівників відповідно до нових соціальних та економічних реалій.

1.3. Організація та методика облікового процесу із розрахунками заробітної плати

Організацію та методику обліку розрахунків із заробітної плати в даній магістерській роботі наводитиму приклад на конкретному підприємстві, а саме на приватному підприємстві «Агрегат Ресурс», яке має власне

виробництво і займається виготовленням та реалізацією апаратів високого тиску, різних аксесуарів для миючих станцій.

Тобто, об'єктом перевірки організації та методики облікового процесу із розрахунками заробітної плати є Приватне підприємство «Агрегат Ресурс» (далі ПП «Агрегат Ресурс»).

В таблиці 1.4 відображені основні відомості про суб'єкт господарювання. Основна інформація про компанію, доступна у відкритих джерелах, створює її імідж на ринку. Це може допомогти потенційним клієнтам та інвесторам зробити висновки про надійність суб'єкта господарювання та прийняти рішення про співпрацю.

Таблиця 1.4

Основні відомості про суб'єкт господарювання

1.	Повне найменування	Приватне підприємство «Агрегат Ресурс»
2.	Тип	Приватне підприємство
3.	ЄДРПОУ	34315591
4.	МФО	305299 ; 306500
5.	Дата реєстрації	17.04.2006
6.	Головний офіс	49000, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., МІСТО ДНІПРО, ЖОВТНЕВИЙ РАЙОН, ВУЛИЦЯ СІМФЕРОПОЛЬСЬКА, БУДИНОК 21, КІМНАТА 212Б
7.	Власники	Ксюк Михайло Миколайович Гаврилов Юрій Павлович Погуляєв Володимир Васильович
8.	Клієнти	Юридичні та фізичні особи
9.	Статутний капітал	6 600 000 грн

Джерело: сформовано самостійно

Підприємство згідно статуту має право здійснювати інші види діяльності, не заборонені чинним законодавством України. Отже, підприємство має вказати основні та додаткові види діяльності при реєстрації. Однак виконання "інших видів діяльності" допускається, якщо вони не суперечать законодавству та не потребують додаткових ліцензій. А на рис. 1.4. відображені основні види діяльності ПП «Агрегат Ресурс».

Рис.1.4. Основні види діяльності ПП «Агрегат Ресурс»

З цього випливає, що надійна система обліку на ПП «Агрегат Ресурс» є запорукою стабільного функціонування підприємства в умовах змінюваного законодавства та економічної ситуації. На рисунку 1.5. відображено поділ на підрозділи на ПП «Агрегат Ресурс».

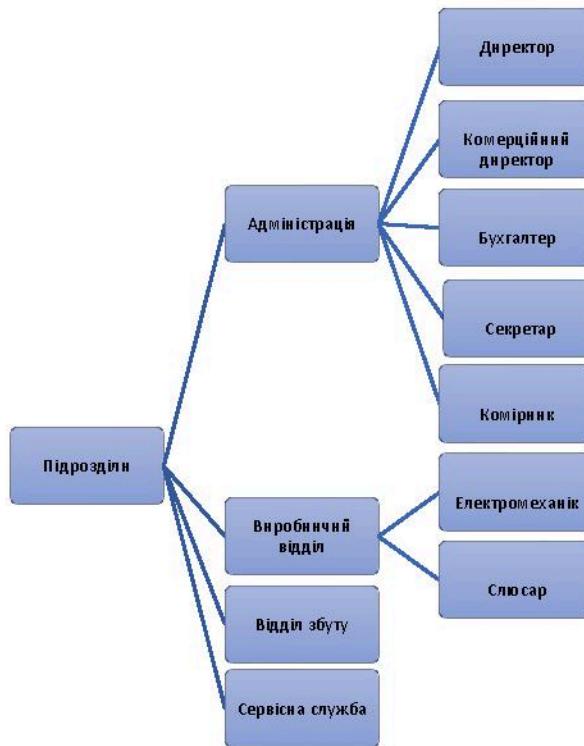

Рис. 1.5. Підрозділи на ПП «Агрегат Ресурс»

Таким способом, саме ефективно організований обліковий процес заробітної плати дозволяє підприємству забезпечити відповідність нарахувань нормам законодавства, оптимізувати витрати та забезпечити

прозорість виплат для співробітників. Автоматизація та чіткі процедури обліку зводять до мінімуму ризик виникнення помилок у розрахунках, що унеможлилює виплату невірних сум та уникнення штрафів.

Облікова політика щодо розрахунків із заробітною платою на ПП «Агрегат Ресурс» є невід'ємною частиною загальної фінансової політики підприємства. Вона має бути гнучкою і адаптивною до змінюваного законодавства, ринку праці та внутрішніх потреб підприємства. Правильно організована облікова політика допомагає забезпечити законність, ефективність і прозорість у сфері оплати праці, що, в свою чергу, підвищує мотивацію працівників і сприяє стабільності підприємства.

Отже, облікова політика підприємства в контексті розрахунків із заробітною платою є важливим елементом, що визначає принципи, методи та процедури, які забезпечують точність, своєчасність і законність нарахування, утримання та виплати заробітної плати працівникам. Організація та методика облікового процесу оплати праці на ПП «Агрегат Ресурс» являє собою комплекс послідовних технологічних етапів, які тісно взаємопов'язані між собою. Облікова політика встановлює єдиний підхід до обліку та нарахування заробітної плати для всіх працівників підприємства, унеможлилючи різні тлумачення та розбіжності. Регулярний перегляд та оновлення облікової політики дозволить підприємству адаптуватися до змін у законодавстві та бізнес-процесах. На ПП «Агрегат Ресурс» облікова політика затверджена наказом генеральним директором підприємства.

На рисунку 1.5. наведено основні етапи організації облікового процесу оплати праці на обраному підприємстві. Для реалізації завдань бухгалтерського обліку оплати праці розроблено й затверджено на приватному підприємстві ряд внутрішніх нормативних документів з питань оплати праці. Зокрема облікова політика, положення про оплату праці та преміювання, штатний розпис.

Рис. 1.5. Етапи облікової роботи з оплати праці

Тому, формування первинної документації на ПП «Агрегат Ресурс» щодо розрахунків із заробітної плати є ключовим етапом у бухгалтерському обліку, який забезпечує точність, прозорість та законність нарахувань і виплат працівникам. Первинна документація слугує основою для обліку та контролю за виконанням трудових і фінансових зобов'язань підприємства.

Організований таким чином обліковий процес оплати праці дозволяє на ПП «Агрегат Ресурс» систематизувати облік і контролювати всі етапи нарахування, утримання та виплати заробітної плати, сприяючи зменшенню ризику помилок.

На рисунку 1.6. наведено алгоритм первинної документації щодо організації та методики розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс».

Отже, можна зробити висновок, що правила внутрішнього трудового розпорядку є внутрішнім документом ПП «Агрегат Ресурс», який передбачає організацію роботи підприємства, внутрішній режим роботи, обов'язки роботодавця і працівників, порядок перебування працівників у відрядженнях тощо. Правила внутрішнього трудового розпорядку не повинні суперечити чинному законодавству України. У разі виникнення

розбіжностей між внутрішніми правилами та законом, перевага надається закону.

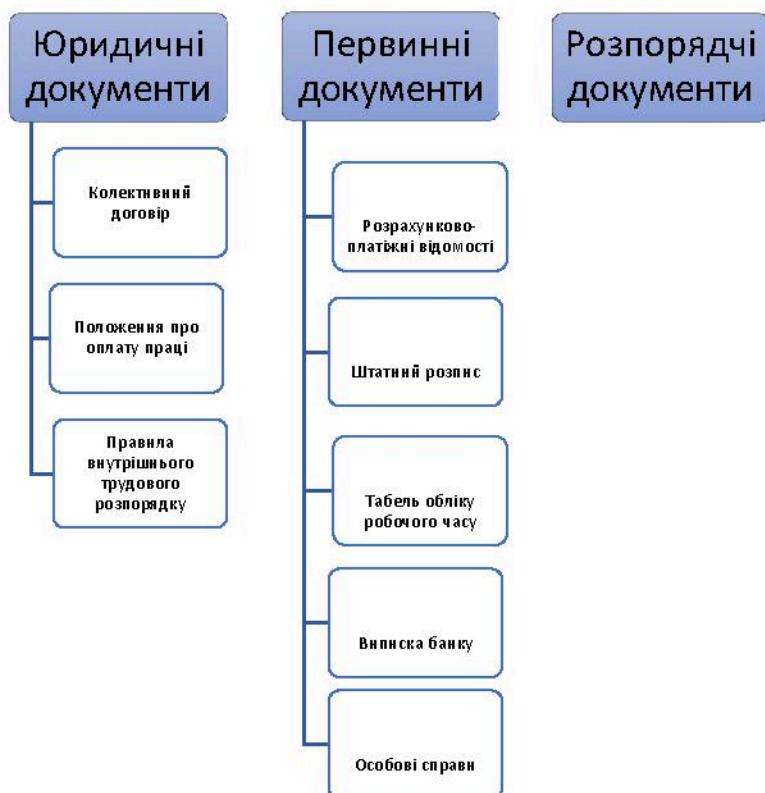

Рис. 1.6. Алгоритм первинної документації

До розпорядчих документів належать накази про прийняття на роботу, переведення на іншу посаду, про преміювання, про надання відпустки, про відрядження, а також про звільнення. В додатку В відображено наказ про прийняття на роботу в ПП «Агрегат Ресурс».

Розрахунково-платіжна відомість є ключовим документом та підставою для виплати заробітної плати, також важливим інструментом організації, який забезпечує прозорість і правильність обліку розрахунків щодо зарплати. З розвитком технологій розрахунково-платіжна відомість все частіше оформляється в електронному вигляді та інтегрується в системи електронного документообігу та обліку заробітної плати. Це дозволяє автоматизувати процеси розрахунку та виплати заробітної плати, підвищити точність розрахунків та зменшити кількість помилок. На рисунку 1.7. відображена розрахунково-платіжна відомість на ПП «Агрегат Ресурс».

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АГРЕГАТ-РЕСУРС" <small>(найменовання підприємства/установи/організації)</small>	
Ідентифікаційний код <small>в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України</small>	
<small>(структурний підрозділ підприємства/установи/організації)</small>	
Ліквідаційний № 11 Указу для оплати у строк з _____ до _____. у сумі Підсумок платежів за фактично виконані роботи та послуги 35 копійок (29 197 грн 35 коп.)	
Керівник Косюк Михайло Николаївич Головний бухгалтер 12 серпня 2024 року	
Відомість на виплату готівки №11 <small>за червень 2024 року</small> Кількість аркушів 2	
За цей відомість виплачено гризень 35 коп. і залоговано гризень _____ Виплату здійснив (підпис, позначка, пішали) Головний бухгалтер (підпис, позначка, пішали)	
Кореспонduючий рахунок <small>загальнок. субрахунок</small> код аналітичного рахунку 661 Код цільового призначення	

Рис.1.7. Розрахунково-платіжна відомість

Оскільки первинні документи регулюють нарахування, виплати заробітної плати та трудові відносини, вони важливі під час контролю з оплати праці.

Нарахована сума виплати працівникам за роботу, виконану ними протягом звітного періоду, визнається поточним зобов'язанням. Таке зобов'язання є поточним, оскільки його виконання має відбутися протягом одного операційного циклу, тобто в короткостроковій перспективі. Це також важливий аспект обліку заробітної плати в бухгалтерії, оскільки сума нарахованої заробітної плати враховується в пасивах підприємства як поточне зобов'язання до моменту фактичної виплати працівникам. В таблиці 1.5 будуть відображені всі формули по нарахуванні заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс».

Таблиця 1.5

Формули по нарахуванні заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»

Вид заробітної плати	Формула
Основна заробітна плата	$Z_{\text{Пос}} = Z_{\text{Пс}} * D \quad (1)$
Визначення середньоденної (середньогодинної) заробітної плати проводиться за такою формулою:	$Z_{\text{Пс}} = \frac{O}{H} \quad (2)$ де O - посадовий оклад працівника; H - норма робочого часу.

Продовж.табл.1.5

Нарахування заробітної плати (авансу) за першу половину місяця проводиться за формулою:	$Z\Phi_1 = \left(\frac{o}{D_{\text{п}}} \right) * D\Phi_1 (3)$ Де $D_{\text{п}}$ - кількість робочих днів у місяці; $D\Phi_1$ – кількість фактично відпрацьованого часу у першій половині розрахункового місяця.
Нарахування додаткової заробітної плати, а саме премії: Премія обчислюється за такою формулою	$\Pi = \left(\left(\frac{o}{D_{\text{п}}} \right) * D\Phi_V \right) * \frac{\Pi_p}{100} (5)$ Де $D\Phi_V$ - кількість фактично відпрацьованих днів; Пр- розмір відсоткової премії
Заробітна плата за час перебування у відрядженні	$Z\Pi_V = \left(\frac{Z\Pi_1 + Z\Pi_2}{D\Phi_1 + D\Phi_2} \right) * D_V (6)$ Де $Z\Pi_1 + Z\Pi_2$ - заробітна плата за останні 2 календарні місяці роботи.
Оплата тимчасової непрацездатності	$T\text{Нд} = B\text{Д} * D_{\text{ХВ}}$ Де $B\text{Д}$ -сума денної виплати $D_{\text{ХВ}}$ - кількість днів тимчасової непрацездатності
Оплата часу щорічної відпустки	$B_{\text{Щ}} = \left(Z\Pi_1 - \frac{12}{D_{\text{Р}} - D_{\text{Е}}} \right) * D_{\text{О}}$

Окрім заробітної плати, до інших нарахувань оплати праці також можуть належати виплати: виплати за лікарняними листками або соціальна допомога (наприклад, допомога при народженні дитини); оплата відпусток, передбачених законодавством та інші.

Розглянемо організацію та методику обліку лікарняних виплат на ПП «Агрегат Ресурс». Організація передбачає чіткий порядок фіксації та розрахунку нарахувань працівникам за періоди тимчасової непрацездатності. Існує чітко визначений порядок оплати періоду тимчасової непрацездатності, який встановлений законодавством. Відхилення від цих норм може привести до штрафів та інших санкцій. На рисунку 1.7. наведено методику нарахування лікарняних на ПП «Агрегат Ресурс».

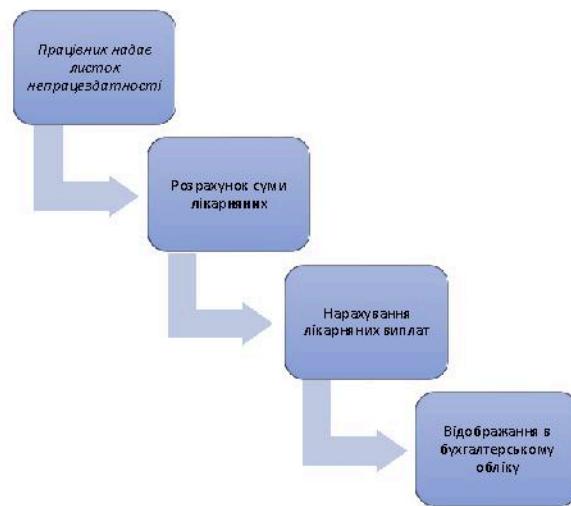

Рис. 1.7. Методика нарахування лікарняних

Отже, виплата лікарняних на ПП «Агрегат Ресурс» здійснюється починаючи з першого дня втрати працездатності і до відновлення працездатності або присвоєння групи інвалідності.

Основою для здійснення нарахування допомоги є листок непрацездатності. Інформацію про сформовані Елікарняні для своїх працівників роботодавці можуть дізнатися в особистому кабінеті Електронного кабінету страховальника вебпорталу Електронних послуг Пенсійного фонду України. Для наочного прикладу на рисунку 1.8. відображено сторінка вебпорталу ПП «Агрегат Ресурс».

Рис.1.8. Сторінка вебпорталу щодо лікарняних в діяльності ПП «Агрегат Ресурс»

Лікарняні складаються з 2-х частин. Перша – коштом підприємства (перші 5 кал. днів), друга – коштом ПФУ (наступні дні). Роботодавці повинні здійснювати страхові виплати працівникам у порядку, передбаченому Законом про соцстрахування.

Саме, дотримання цих вимог сприяє забезпечення соціального захисту працівників та гарантує їм матеріальну підтримку у випадках втрати працевздатності. Також розмір виплати залежить від середньоденного заробітку працівника та відсотку компенсації, який визначається тривалістю стажу.

Після проведення усіх нарахувань бухгалтер кооперативу формує розрахункові та платіжні відомості та здійснює розрахунок з працівниками. Розрахунок з працівниками здійснюється за допомогою платіжних карток. Виплата заробітної плати на досліджуваному підприємстві здійснюється не рідше двох раз на місяць через проміжок часу, що не перевищує 16 календарних днів і не пізніше 7 днів після закінчення періоду, за який 40 здійснюється виплата.

Відображення інформації щодо розрахунків з персоналом по оплаті праці в системі синтетичних рахунків регламентовано Інструкцією № 291. Інформація про операції з оплати праці на ПП «Агрегат Ресурс» фіксується на пасивному балансовому рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», який має такі субрахунки:

- 661 «Розрахунки за заробітною платою», на якому обліковують суми нарахованої зарплати,
- 662 «Розрахунки з депонентами» – суми невиплаченої (депонованої) зарплати,
- 663 «Розрахунки за іншими виплатами».

Саме аналітичний рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівників» дозволяє обраному підприємству вести детальний контроль за розрахунками з працівниками, забезпечуючи уникати помилок у бухгалтерському обліку.

1.4 Удосконалення організації та методики обліку розрахунків із заробітної плати на підприємстві

Удосконалення організацію та методики обліку розрахунків з оплати праці на приватному підприємстві є вкрай важливою складовою, адже необхідно забезпечувати обґрунтований та систематичний бухгалтерський облік, в основі якого лежать достовірні дані первинних облікових документів.

Під час воєнного стану виникає безліч проблем, що впливають на отримання доходів роботодавцем, працівником та державою, тому важливо забезпечувати злагоджену взаємодію між роботодавцями, працівниками та державою, щоб підтримувати економічну стабільність і соціальний порядок.

Хочу запропонувати декілька інноваційних пропозицій щодо вдосконалення організації та методики обліку розрахунків із заробітної плати під час воєнного стану:

1) Впровадження хмарних систем бухгалтерського обліку. Саме ця пропозиція для вдосконалення дозволить здійснювати облік навіть за відсутності фізичного доступу до офісу. Адже на теперішній час дистанційна робота стала нормою для багатьох та у сучасних умовах значна частина працівників здійснює свої трудові обов'язки дистанційно. Також пріоритетом хмарних систем є постійне збереження даних у хмарних сервісах, що застерігає від уникнення втрати первинних даних.

2) Регулярний перегляд і оновлення облікової політики щодо розрахунків із заробітної плати дозволяє адаптувати її до змін у законодавстві, умовах праці та потребах підприємства. Тому, постійний моніторинг і своєчасне оновлення облікової політики з питань оплати праці є ключовими для адаптації до мінливого законодавства, динаміки ринку праці та еволюції потреб бізнесу.

3) Впровадження сучасних програмних продуктів для обліку заробітної плати. Ще кілька років тому українські бухгалтери користувались

програмою 1С або її аналогами. Запропонувати можу альтернативу, а саме, «MASTER: Бухгалтерія» — це програма для ведення бухгалтерського та податкового обліку від українського виробника. Містить такі багато функцій, серед яких є кадри та заробітна плата — табель обліку робочого часу, штатний розклад, розрахунок відпусток, лікарняних тощо.

4) Введення чіткої процедури коригування помилок. Швидке виявлення та виправлення помилок дозволяє зекономити час і ресурси, а також прискорити процес впровадження інновацій.

5) Для ефективнішого процесу накопичення, розподілу облікової інформації про розрахунки за виплатами працівникам доцільно було б модифікувати аналітичний облік субрахунку 661 «Розрахунки за заробітною платою», а саме: 6611 «Розрахунки за поточними виплатами працівникам»; 6612 «Розрахунки за виплатами при використанні щорічної відпустки»; 6613 «Розрахунки за виплатами лікарняних»; 6614 «Розрахунки за виплатами декретної відпустки».

6) Для забезпечення високої якості облікової роботи на підприємстві важливо постійно підвищувати кваліфікацію бухгалтерів та кадровиків, що займаються обліком заробітної плати.

Висновок до розділу 1

Проведене дослідження в першому розділі дає змогу зробити висновки, що суть організації та методики обліку розрахунків із заробітної плати полягає у систематичному підході до управління нарахуваннями, відрахуваннями та виплатами заробітної плати. Основними аспектами такої організації є забезпечення точного обліку заробітної плати, своєчасного нарахування, а також дотримання всіх вимог чинного законодавства.

Теоретичні аспекти обліку включають визначення методологічної бази для проведення розрахунків, що дозволяє чітко регламентувати весь процес від нарахувань до податкових відрахувань. Отже, чітка методологічна база є

основою ефективного обліку заробітної плати, забезпечуючи точність розрахунків, своєчасність виплат та відповідність законодавству, що дозволяє мінімізувати ризики та оптимізувати витрати на оплату праці.

Чітко визначена методика обліку заробітної плати є основою для ефективного управління персоналом, забезпечуючи точність розрахунків, прозорість виплат та відповідність законодавству.

Ефективна організація обліку заробітної плати передбачає дотримання законодавчих вимог та регулярний податковий контроль. Такий підхід сприяє забезпеченням своєчасних і правильних нарахувань заробітної плати, а також підвищує рівень фінансової прозорості підприємства. Організація забезпечення чіткого документообігу, зокрема правильне оформлення та зберігання первинних документів, що стосуються нарахування заробітної плати, лікарняних та інших виплат. Це підвищує прозорість обліку та знижує ймовірність виникнення помилок або непорозумінь із контролюючими органами.

Облік розрахунків заробітної плати пройшов довгий шлях від ручного обліку до сучасних автоматизованих систем. Постійні зміни в законодавстві, технологіях та бізнес-процесах вимагають від підприємств постійного вдосконалення своїх систем обліку. Сучасні підходи до обліку заробітної плати дозволяють підвищити ефективність роботи підприємства, забезпечити точність розрахунків та дотримання законодавства.

Завдяки впровадженню сучасних інформаційних систем, підвищенню кваліфікації та створенню стандартів внутрішнього аналізу можна досягти значного зменшення кількості помилок, підвищення точності розрахунків та спрощення процедур обліку.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НА ПП «АГРЕГАТ РЕСУРС»

2.1. Теоретичні аспекти податкового контролю розрахунків із заробітної плати

Податковий контроль розрахунків із заробітної плати є важливим інструментом державного регулювання, що забезпечує дотримання законодавства, захист прав працівників і наповнення бюджету. Ефективність цього контролю залежить від правової бази, методів його реалізації та постійного вдосконалення підходів до управління фінансами підприємств.

Податковий контроль розрахунків із заробітної плати досліджувався багатьма вітчизняними та іноземними вченими, які аналізували ефективність його впровадження та вплив на економічний розвиток.

Розробка підходів до вдосконалення методів податкового контролю з використанням інноваційних технологій розглядали такі автори, як Ганна Марків, Олена Шевчук, Юрій Волошин. Це включає автоматизацію обліку заробітної плати, створення прозорих механізмів перевірок та впровадження електронних звітних платформ.

А ось вивчення мотивів ухилення від податків у сфері розрахунків із заробітної плати можна проаналізувати у роботах Валентини Корецької-Гармаш, Михайла Мельника. Зазначається, що висока податкова ставка на зарплати сприяє переходу частини виплат у «тіньову економіку».

Дослідження Віктора Ліпського, Дарини Степанової були про цифрові системи звітності, які мінімізують помилки в обліку заробітної плати та покращують якість контролю. Розглядається впровадження блокчейн-технологій для забезпечення незмінності даних і прозорості процесів.

На рисунку 2.1. наведено основні функції податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Рис.2.1. Основні функції податкового контролю розрахунків із заробітної плати

Ці функції спрямовані на забезпечення законності та прозорості розрахунків із заробітної плати, а також на дотримання податкових зобов'язань підприємства перед державою.

Отже, податковий контроль — це система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [17]. У контексті заробітної плати податковий контроль спрямований на забезпечення дотримання законодавства у сфері оплати праці та своєчасність сплати податків з доходів працівників. Об'єктами податкового контролю є всі аспекти розрахунків із заробітної плати, а для його здійснення податкові

органи використовують різноманітні методи, такі як документальні перевірки та аналіз поданої звітності.

На рисунку 2.2. наведено шляхи здійснення податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Рис.2.2. Шляхи здійснення податкового контролю

Особливості оподаткування розрахунків із заробітної плати в Україні спрямовані на забезпечення законності трудових відносин і соціального захисту працівників. Вони охоплюють низку податків та зборів, які вираховуються з заробітної плати працівників та сплачуються роботодавцем. Головною метою податкового контролю в Україні є постійне наповнення дохідної частини державного бюджету, а його предметом – перевірка повноти формування бази оподаткування діяльності суб’єктів господарювання податками та зборами і своєчасності їх перерахування до бюджету та державних цільових фондів.

При кожній виплаті заробітної плати, бухгалтер проводить утримання з неї відповідно до чинного законодавства, включаючи ПДФО та ВЗ. Ці відрахування є обов'язковими платежами, які спрямовуються на формування державного бюджету. Іноді також нараховуються додаткові утримання, такі як профспілкові внески чи аліменти. Утримання із заробітної плати – це ті суми, на які зменшується сума заробітної плати при її виплаті. Крім того, бухгалтер проводить нарахування єдиного внеску на соціальне страхування (ЕСВ) на заробітну плату.

В таблиці 2.1 наведено основні податки і збори, які утримуються чи нараховуються із заробітної плати та їхній зміст.

Таблиця 2.1

Основні податки та збори, які утримуються чи нараховуються із заробітної плати

№ з/п	Податок чи збір	Його зміст
1.	Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО)	Основний податок, що стягується з доходів працівників, включаючи заробітну плату, з діючою ставкою 18%. Сума податку нараховується після вирахування деяких пільг та винятків (наприклад, соціальної пільги).
2.	Військовий збір (ВЗ)	Застосовується до всіх доходів, зокрема і до заробітної плати, за ставкою 1,5% (актуально на 30.10.2024р.). Цей збір спрямовується на підтримку обороноздатності країни.
3.	Єдиний соціальний внесок (ЕСВ)	Цей внесок є обов'язковим для роботодавця і нараховується від загальної суми заробітної плати працівника за ставкою 22%. ЕСВ направляється до фондів соціального страхування та пенсійного забезпечення.

Джерело: сформовано самостійно

Платники податку на доходи фізичних осіб це:

- фізичні особи — резиденти, що отримують доходи як в Україні, так і за кордоном;
- фізичні особи — нерезиденти, що отримують доходи з джерела їх походження в Україні (крім нерезидентів, які отримують доходи в Україні безпосередньо від провадження дипломатичної чи прирівняної до неї міжнародним договором України діяльності);
- податкові агенти.

На правильність обчислення ПДФО впливають безліч чинників. Отже, коректне обчислення ПДФО є важливим для дотримання законодавства, уникнення податкових порушень та забезпечення належного надходження податків до державного бюджету. В Україні базова ставка ПДФО становить 18%, але для деяких видів доходів можуть застосовуватися інші ставки відповідно до чинного законодавства. Порядок нарахування, утримання та сплата ПДФО до бюджету містить стаття 168 ПК України.

Розрахунок і сплата ПДФО із зарплати також передбачає застосування ПСП, якщо зарплата за місяць знаходитьться у межах граничного доходу, який дає таке право. ПСП — це сума, яка зменшує дохід, до якого застосовується ставка податку. В додатку Г наведено розміри ПСП для різних категорій працівників.

Військовий збір — це обов'язковий платіж, який був введений тимчасово з 3 серпня 2014 року для фінансування потреб Збройних сил України після початку російської агресії на території України. Стягується ВЗ на підставі пункту 16 ПК України. Крім того, існують обговорення щодо збільшення його розміру та бази нарахування. Законотворці пропонують підвищити ставку військового збору з 1,5% до 5% для всіх операцій, за якими утримується ПДФО. Пільги по сплаті військового збору не передбачаються.

Військовий збір навіть не має окремого податкового звіту та декларується в податковому розрахунку разом з ПДФО та ЄСВ. Базою оподаткування військовим збором є сам дохід. При цьому його не треба зменшувати на суму ПДФО чи податкової соціальної пільги. Отже, виходячи з усіх вище наведених тверджень в таблиці 2.2 наведено порівняння правил визначення ПДФО та ВЗ.

Таблиця 2.2

Порівняння правил, що стосується утримання ПДФО та ВЗ

Правила	ПДФО	ВЗ
Ставка оподаткування	18%	5%
Об'єкти оподаткування	Заробітна плата, доходи за трудовими договорами, доходи від підприємницької діяльності, інвестиційний прибуток, дохід від продажу майна, спадщина, подарунки тощо.	доходи, аналогічні тим, що обкладаються ПДФО, але існують певні винятки.
Пільги	Законодавством передбачено певні податкові пільги та соціальні знижки, які зменшують базу оподаткування.	Пільги та знижки не застосовуються.
Цільове призначення	Йде до загального державного бюджету, фінансуючи широке коло державних потреб.	Має цільове призначення, спрямоване на підтримку армії та обороноздатності держави.

Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) — обов'язковий внесок, який сплачується роботодавцями та самозайнятими особами в Україні для фінансування державного соціального страхування. Я вважаю, що ЄСВ є основним механізмом забезпечення соціального захисту та соціального страхування в Україні. Він спрямований на фінансування соціального страхування, включаючи пенсійне, медичне, а також страхування у випадку тимчасової непрацездатності та нещасних випадків на виробництві. На рисунку 2.3. наведено основні ставки ЄСВ.

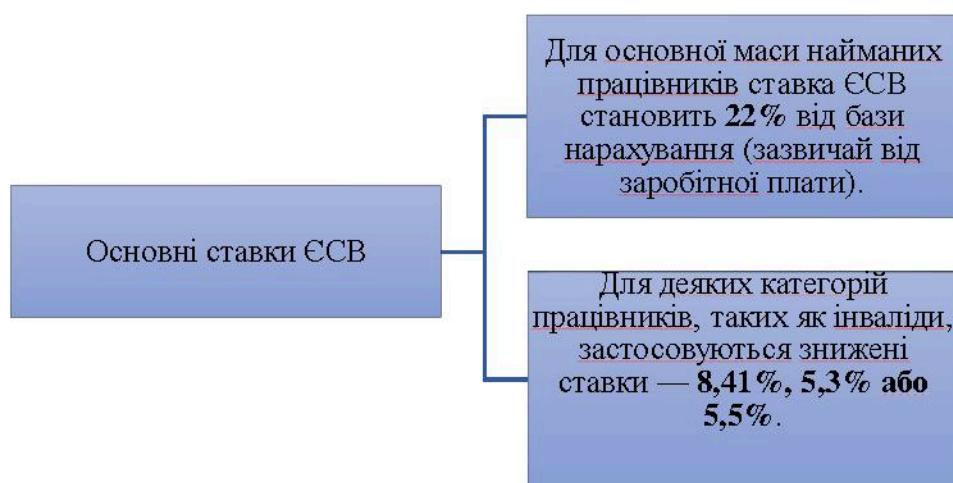

Рис. 2.3. Основні ставки ЄСВ на 2024 рік

Також, особливу увагу приділяють дотриманню мінімальної бази нарахування ЄСВ, тобто якщо заробітна плата працівника менше мінімальної, то ЄСВ нараховується з розміру мінімальної заробітної плати. Згідно з ч. 5 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI [18], у разі якщо база нарахування ЄСВ не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки ЄСВ.

Податковий контроль відображення зобов'язань із заробітної плати у звітності є критично важливим для забезпечення фінансової стабільності підприємства. Він включає правильний облік, регулярну перевірку даних і дотримання законодавства. Зобов'язання повинні обліковуватися своєчасно, що передбачає ведення бухгалтерії в реальному часі. Це дозволяє своєчасно відображати всі нарахування та виплати, а також забезпечує точність даних у фінансовій звітності.

Суми нарахованої заробітної плати за звітний період включаються до наступних звітних документів:

1. Податковий розрахунок суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, та сум утриманого з них податку, а також суми нарахованого єдиного внеску, згідно з наказом Міністерства фінансів України від 13.01.2015 року № 4. Цей звіт подається квартально протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу і містить детальну інформацію про нараховану заробітну плату, утримані податки та єдиний соціальний внесок.

2. Податкова декларація з податку на прибуток підприємств: У цій декларації відображаються всі витрати підприємства, включаючи витрати на оплату праці.

3. Звітність до фондів соціального страхування. Крім єдиного соціального внеску, можуть бути додаткові звіти, які подаються до фондів соціального страхування (наприклад, звіт про нарахування виплат за тимчасову втрату працездатності).

4. Статистична звітність. У Балансі (Звіт про фінансовий стан) це стаття «Розрахунки з оплати праці». Стаття «Розрахунки з оплати праці» в балансі (звіт про фінансовий стан) відображає зобов'язання підприємства перед працівниками за нараховану, але ще не виплачену заробітну плату. Ця стаття є важливою для оцінки фінансового стану підприємства, оскільки вона свідчить про те, скільки грошей зобов'язане підприємство виплатити своїм працівникам на момент складання звіту.

2.2 Нормативно-правове забезпечення податкового контролю розрахунків із заробітної плати

Концептуальні засади законів, що регулюють податковий контроль розрахунків із заробітної плати, спрямовані на створення прозорої та ефективної системи обліку, нарахування і сплати податків та зборів із заробітної плати, яка забезпечує соціальну захищеність працівників і стабільні надходження до державного бюджету.

Основні нормативно-правові забезпечення податкового контролю розрахунків із заробітної плати:

- Податковий кодекс України (ПКУ) – встановлює порядок оподаткування доходів фізичних осіб, включаючи заробітну плату, а також визначає правила утримання та сплати податків з нарахованих зарплатних сум, зокрема, ПДФО (податок на доходи фізичних осіб) і військового збору [17].
- Закон України "Про Єдиний соціальний внесок" – регулює сплату обов'язкових соціальних внесків, нарахованих на заробітну плату, що впливає на пенсійне, медичне й соціальне забезпечення працівників.
- Накази та інструкції Міністерства фінансів України та Державної податкової служби. Ці документи встановлюють детальні рекомендації з обліку зарплатних нарахувань, оформлення звітності, правил ведення розрахунків із працівниками. Законодавчі акти щодо податкового контролю розрахунків із заробітної плати є інтегрованою частиною фінансової системи, адже забезпечують рівновагу між соціальною функцією держави та фінансовою відповідальністю підприємств.

Якщо взяти міжнародні законодавчі акти щодо обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати, то саме міжнародні стандарти прагнуть до уніфікації податкових систем, щоб спростити взаємодію між країнами та зменшити податкові бар'єри для бізнесу та міжнародних

корпорацій. Це також допомагає уникнути подвійного оподаткування та створює більш сприятливі умови для економічної співпраці.

У загальному, основною метою міжнародних законодавчих актів є забезпечення справедливого і ефективного управління податковими і соціальними відносинами між працівниками та роботодавцями на глобальному рівні.

В таблиці 2.3 наведено переваги та недоліки законодавчих актів щодо податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Таблиця 2.3

Переваги та недоліки законодавчих актів для податкового контролю розрахунків із заробітної плати

Переваги	Недоліки
Впровадження електронної звітності і баз даних податкових органів спрощує контроль виплат із зарплат.	Сума утримань із заробітної плати може бути значною, що знижує доходи працівників і може спонукати роботодавців до пошуку схем оптимізації податкового навантаження.
Внески, утримувані із заробітної плати, забезпечують стабільне надходження коштів у державний бюджет	Через ризик тіньових зарплат і неофіційної зайнятості потрібен посиленний контроль, що вимагає додаткових зусиль та ресурсів з боку податкових органів і може підвищити ризик корупції.

Джерело: сформовано самостійно

Отже, законодавчі акти у сфері податкового контролю потребують регулярного вдосконалення для адаптації до змін у бізнес-середовищі, впровадження сучасних технологій і створення сприятливих умов для розвитку підприємництва.

2.3 Організація та методика податкового контролю із розрахунками заробітної плати

Податковий контроль у розрахунках із заробітної плати є важливим елементом на ПП «Агрегат Ресурс», адже законність та прозорість у

фінансових відносинах між роботодавцем і працівником, а також для виконання зобов'язань перед державою – є перспективою у політиці роботи обраного підприємства.

Таким чином, у момент нарахування доходів, виконуючи функцію податкового агента, ПП «Агрегат Ресурс» зобов'язаний нарахувати, утримати та сплатити до бюджету: податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний соціальний внесок. На рисунку 2.4. наведено методику здійснення обліку оподаткування оплати праці на ПП «Агрегат Ресурс».

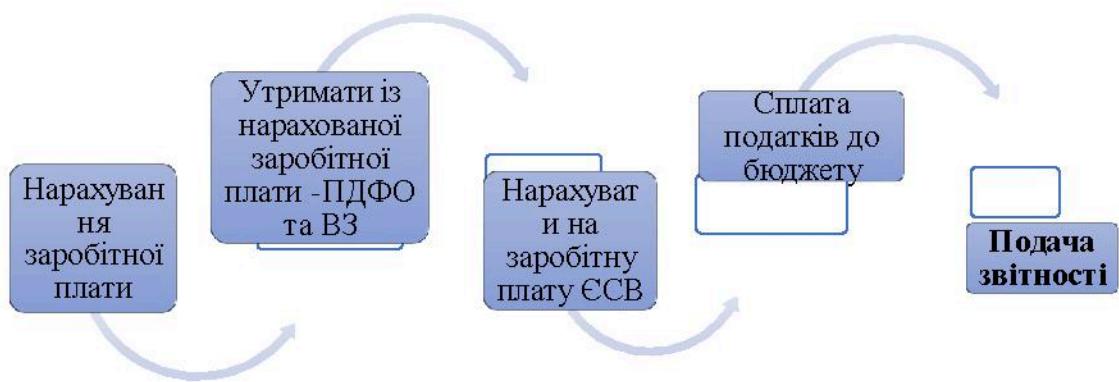

Рис.2.4 Методика здійснення оподаткування оплати праці на ПП «Агрегат Ресурс»

При обчисленні бази нарахування ЕСВ важливо врахувати максимальну та мінімальну межу бази нарахування ЕСВ. Тобто у випадках коли база нарахування ЕСВ по окремому працівнику в певному місяці є меншою за розмір мінімальної заробітної плати, як базу для нарахування використовують мінімальну заробітну плату. Врахування цих меж є ключовим для правильного нарахування та сплати ЕСВ, а також для уникнення штрафів за неналежне виконання податкових зобов'язань.

Наведено приклад, коли на обраному підприємстві «Агрегат Ресурс» у працівника в певному місяці, а саме у січні 2024 р., база нарахування ЕСВ є меншою. В таблиці 2.4 відображеного наглядно розрахунковий лист.

Працівник на приватному підприємстві згідно з наказом, який знаходиться в додатку Д, працював у січні двічі на тиждень.

Таблиця 2.4

Розрахунковий лист

Працівник: Чабаненко А.В. Код по ДРФО: xxxxxxxxx															
Вид	Період	Відпрацьовано		Оплачено		Сума, грн.	Вид	Період	Сума						
		Дні	Год.	Дні	Год.										
1.Нараховано							2. Утримано								
Оклад по днях	Січень 2024 р.	8	64	8	64	3 730,43	B3	Січень 2024 р.	55,96						
							PДФО		671,48						
Всього нараховано:						3 730,43	Всього утримано:		727,44						
До виплати: 3 002,99 грн.															

Відповідно таблиці 2.5 у працівника приватного підприємства нарахована заробітна плата становила у розмірі 3 730,43 грн. Отже, в такому випадку бухгалтерія ПП «Агрегат Ресурс» нараховувала ЕСВ як добуток розміру МЗП та ставки 22 %. Розмір МЗП у січні 2024 становило 7 100,00 грн.

Отже, розрахунок ЕСВ = $3\ 730,43 * 22 \% + ((7\ 100,00 - 3\ 730,43) * 22 \%)$ = $820,69 + 741,31 = 1\ 562,00$ грн. Також на рисунку 2.5. відображено нарахування ЕСВ в об'єднаній звітності ПДФО та ЕСВ за січень 2024 р.

Згідно з чинним законодавством, об'єднана звітність подається щоквартально. Звітність за найманих працівників подається ПП «Агрегат Ресурс» щокварталу — протягом 40 календарних днів, наступних за звітним кварталом). У податковому розрахунку за формулою 1ДФ працедавець відображає суми доходу нараховані працівникам за звітний квартал за видами доходу.

Рис.2.5. Відображення ЄСВ у об'єднаній звітності на ПП «Агрегат Ресурс»

Своєчасність подання об'єднаної звітності з ПДФО та ЄСВ є одним із ключових аспектів виконання податкових зобов'язань роботодавцями в Україні. Методика подачі об'єднаної звітності з ПДФО та ЄСВ на ПП «Агрегат Ресурс» підприємстві передбачає виконання чіткої послідовності дій, спрямованих на формування, перевірку, затвердження та подання звітності до відповідних органів та відображена схематично на рисунку 2.6.

Рис.2.6. Методика подачі звітності на ПП «Агрегат Ресурс»

Саме продемонстрована методика подачі об'єднаної звітності дозволяє ПП «Агрегат Ресурс» уникнути штрафних санкцій та забезпечити дотримання законодавства.

Не дивлячись на воєнний час, нині активні реформи. Зокрема, законопроект № 11416-д від 30.08.2024р., в якому передбачається перехід від щоквартальної звітності до щомісячної. Є підстави вважати, що зміна щоквартальної податкової звітності на щомісячну може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Регулярна звітність допомагає краще контролювати витрати на заробітну плату і забезпечує більш точне планування бюджету. А також, з іншого боку, збільшення обсягу роботи може створити додатковий тиск на бухгалтерів та частіша подача звітності може привести до збільшення ймовірності помилок через поспіх або недолік уваги до деталей. Тому, важливо ретельно оцінити аспекти, перш ніж ухвалити рішення щодо переходу на нову систему звітності.

Отже, своєчасне подання об'єднаної звітності є обов'язковою вимогою для забезпечення прозорих відносин із працівниками та державними органами.

Синтетичний облік нарахування та сплати ПДФО, ВЗ та ЄСВ в господарській діяльності ПП «Агрегат Ресурс» ведеться на рахунках:

- 6411 «Розрахунки за ПДФО»,
- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»
- 651 «Розрахунки за єдиним соціальним внеском працівників підприємства» відповідно.

За дебетом рахунків відображається сплата до бюджету, тобто це зменшення зобов'язань перед бюджетом, тобто фактична сплата податків та внесків, за кредитом нарахування.

2.4 Удосконалення організації та методики податкового контролю розрахунків із заробітної плати на підприємстві

Удосконалення організації та методики податкового контролю розрахунків із заробітної плати сприятиме підвищенню фінансової стабільності підприємства та мінімізації ризиків порушення податкового законодавства.

Хочу запропонувати такі, заходи для вдосконалення організації та методики податкового контролю розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»:

1. Використання електронних сервісів для інтеграції системи електронного документообігу з органами податкової служби. Адже, інтеграція з податковими органами дозволяє автоматично перевіряти відповідність даних, зменшуючи ризики помилок та штрафів.
2. Визначення відповідальних осіб за контроль кожного етапу розрахунків. Чіткий розподіл обов'язків між відповідальними особами за контроль кожного етапу розрахунків із заробітної плати мінімізує ризики помилок.
3. Проведення тренінгів і семінарів щодо змін у податковому законодавстві. Крім того, особливий інтерес необхідно виділити збільшенню кваліфікації співробітників. Організація має бути зацікавлена у грамотних співробітниках, які зможуть гарантувати вирішення різних складнощів питань.
4. Для зменшення податкового навантаження на фонд оплати праці, а також для оптимізації витрат та посилення конкурентної переваги на ринку, слід використовувати на підприємстві такий елемент податкового планування, як аутсорсинг.
5. Визначення найбільш ризикових зон (наприклад, неправильне нарахування ПДФО).

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши розділ 2 можна дійти висновку, що податковий контроль є важливим інструментом забезпечення законності та прозорості розрахунків із заробітної плати. Отже:

1. Утримання із заробітної плати - ПДФО та ВЗ зменшують розмір заробітної плати кожного працівника, а нарахування на Фонд оплати праці ЄСВ збільшують витрати підприємства.
2. Податковий контроль розрахунків із заробітної плати на підприємстві гарантує своєчасне виконання податкових зобов'язань, що сприяє фінансовій стабільності підприємства і соціальній захищеності працівників.
3. В умовах змінюваного законодавства та економічних умов (зокрема, у воєнний час) постає потреба в удосконаленні організації та методики податкового контролю, впровадженні сучасних технологій та електронного документообігу - дозволить знизити ризики помилок і фінансових порушень.
4. Організація податкового контролю повинна спиратися на принципи системності, прозорості, регулярності перевірок та відповідальності залучених осіб.
5. Податковий контроль ґрунтується на чітко визначених законодавчих актах, таких як Кодекс законів про працю, Податковий кодекс України та інші нормативні документи. Узгодженість між різними регулятивними актами є основою якісного контролю.

Тому, ефективна організація податкового контролю мінімізує ризики порушень законодавства, зменшує штрафні санкції, покращує фінансову дисципліну підприємства та сприяє довірі до роботодавця з боку працівників і державних органів.

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

3.1. Мета, завдання та програма проведення аналізу розрахунків із заробітної плати

Для своєчасного попередження помилок в господарській діяльності обраного підприємства проводять внутрішній аналіз правильності та своєчасності нарахування та сплати податків та зборів, а також відображення їх в обліку та звітності.

Дослідження показують, що головною метою аналізу є забезпечення обґрунтованої та ефективної системи розрахунків із заробітної плати, яка відповідає законодавчим вимогам, сприяє оптимізації витрат підприємства на оплату праці, а також гарантує своєчасність і коректність виплат працівникам. На рисунку 3.1. відображено основну думку головної мети проведення аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс».

Рис.3.1. Головна мета аналізу на ПП «Агрегат Ресурс»

Виходячи, з головних цілей щодо аналізу розрахунків із заробітної плати, можна дійти висновку, що саме ці цілі дозволяють підприємству не лише забезпечувати своєчасні виплати працівникам, але й ефективно управляти своїми ресурсами, підтримуючи баланс між економічною доцільністю та соціальною відповідальністю.

Виконання завдань, які відображені в таблиці 3.1 дозволяє підприємству ефективно управляти фондами оплати праці, зменшувати ризики порушень законодавства і підвищувати соціальну відповідальність перед працівниками.

Таблиця 3.1

Завдання аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»

№з/п	Завдання	Суть завдання
1.	Перевірка підприємства дотриманості чинного законодавства	Перевірка відповідності здійснюваних розрахунків із заробітної плати нормам трудового, податкового. Перевірка повноти, правильності оформлення та своєчасності ведення первинної документації, розрахункових відомостей, наказів, звітності та інших документів, пов'язаних із оплатою праці.
2.	Аналіз своєчасності оплати та подачі звітності по податках та зборах щодо заробітної плати	Визначення чи здійснюються нарахування і сплата податків згідно з вимогами чинного законодавства. Аналіз дотримання встановлених законодавством строків подачі об'єднаної звітності з ЄСВ, ПДФО та військового збору.
3.	Вивчення змін у структурі та розмірі витрат на оплату праці у звітному періоді, порівняно з попередніми	Порівняння загального обсягу витрат на заробітну плату у звітному періоді з аналогічними показниками попередніх періодів. Аналіз впливу внутрішніх факторів (zmіни штатного розпису, підвищення окладів, введення нових систем мотивації, змін у графіку роботи).
4.	Встановлення фактів помилок або порушень при розрахунках заробітної плати	Виявлення арифметичних помилок у нарахуваннях заробітної плати. Перевірка відповідності розрахунків нормативним ставкам, коефіцієнтам та встановленим окладам. Аналіз правильності нарахувань і перерахувань ЄСВ, ПДФО, військового збору до бюджету.

Виходячи, з поставлених завдань аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс» програма аналізу повинна бути спрямована на досягнення поставлених завдань, таких як перевірка відповідності законодавству, аналіз витрат, своєчасність подачі звітності, виявлення порушень і розробка пропозицій щодо оптимізації витрат. На таблиці 3.2 відображено план програми аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс».

Таблиця 3.2

Програма аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»

№з/п	Етап	Ціль
1.	Вступний етап	Ознайомлення з основними документами щодо обліку заробітної плати. Перевірити, чи відповідають нарахування заробітної плати нормам трудового законодавства, податкового законодавства та нормативним актам.
2.	Основний етап	1. Детальна перевірка всіх операцій щодо нарахування заробітної плати, їх відповідності чинному законодавству 2. Перевірка документального забезпечення обліку заробітної плати 3. Перевірка синтетичного та аналітичного обліку заробітної плати
3.	Заключний етап	Надання рекомендацій щодо покращення обліку та податкового контролю нарахування заробітної плати на підприємстві

При проведенні аналізу за правильністю нарахування заробітної плати передусім увага звертається на: складові фонду оплати праці та правильність їх розрахунку; правомірність виплати заробітної плати натурою; правильність індексації заробітної плати; виплату мінімальної заробітної плати.

При аналізі правильність індексації заробітної плати, суть полягає у відповідності цього процесу чинному законодавству, а саме Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженому Постановою КМУ №1078 від 17 липня 2003 року (зі змінами). Індексації підлягає заробітна плата, що не перевищує порогу для обчислення

індексації. Цей поріг встановлюється щороку і відповідає розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Розрахунок проводиться за формулою:

$$\text{Сума індексації} = \text{Прожитковий мінімум} \times \text{ІСЦ} / 100$$

Індексація повинна бути правильно відображенна в розрахункових документах працівника (розрахунково-платіжній відомості). На рисунку 3.2. відображені типові помилки при індексації заробітної плати.

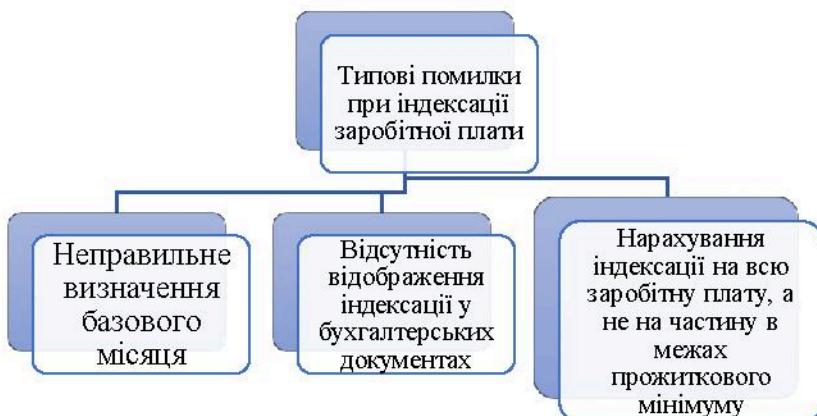

Рис.3.2. Типові помилки при індексації заробітної плати

Також, відповідно до чинного законодавства України, заробітна плата не може бути нижчою за встановлений мінімальний рівень. Це означає, що роботодавець зобов'язаний виплачувати працівникам заробітну плату не нижчу за визначену законом мінімальну заробітну плату, яка встановлюється на державному рівні. Згідно п.5 ст.38 Бюджетного кодексу України розмір мінімальної заробітної плати визначається в Законі про Державний бюджет на відповідний рік. При аналізі, дійшовши висновку, що мінімальна заробітна плата є гарантією забезпечення мінімального рівня доходів працівників, що дозволяє їм отримувати певний мінімум для проживання, незалежно від специфіки їхньої роботи чи галузі.

Мінімальна заробітна плата – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану місячну або годинну норму праці. У разі укладення трудового договору про роботу на умовах неповного робочого часу, а також при невиконанні працівником у повному обсязі норми праці

мінімальна заробітна плата виплачується пропорційно до виконаної норми праці. Розмір мінімальної зарплати прямує впливає на виплати працівникам, посадові оклади яких менші за встановлений рівень МЗП на поточний рік. За статтею ст. 3 Закону «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108 у таких випадках роботодавець зобов'язаний провести доплату до мінімальної зарплати.

Тому, мінімальна заробітна плата працівників гарантує, що вони не отримуватимуть оплату нижче за певний рівень. Отже, при аналізі мінімальна заробітна плата виконує важливу роль у соціальній політиці держави та підтримує фінансову стабільність працівників.

Мінімальна заробітна плата в Україні демонструє стабільне зростання, однак реальний вплив на добробут населення залежить від інфляції, економічних та політичних факторів. Через війну та загальносвітову економічну нестабільність в Україні спостерігається висока інфляція. Тому, навіть якщо мінімальна заробітна плата підвищується, її реальна купівельна спроможність може знижуватися. В таблиці 3.3 відображені розміри місячних МЗП з 2019 по 2024 роки.

Таблиця 3.3

Розміри місячних МЗП

№ з/п	Рік	Ставка місячна МЗП
1.	2019	4173 грн
2.	2020	4723 грн (з початку року), 5000 грн (з вересня).
3.	2021	6000 грн (з січня), 6500 грн (з грудня).
4.	2022	6500 грн.
5.	2023	6700 грн (з січня).
6.	2024	7100 (з січня), 8000 (з квітня)

Джерело: сформовано самостійно

За допомогою таблиці 3.3, можна проаналізувати тенденцію зростання мінімальної заробітної плати. Адже, тенденція зростання мінімальної заробітної плати показує намагання держави підтримати рівень життя в

умовах інфляції та економічних викликів. Однак через війну та її наслідки подальші підвищення мінімальної зарплати можуть бути менш інтенсивними, щоб уникнути додаткового навантаження на бюджет та економіку країни. Тому, відповідно законопроєкту №12000 «Про державний бюджет України на 2025 рік» у 2025 році розмір мінімальної зарплати залишиться без змін.

Аналіз стану ринку праці та сфери зайнятості приватних підприємств є важливим елементом при оцінці заробітної плати. Це дозволяє визначити конкурентоспроможність оплати праці, вплив зовнішніх факторів на її рівень, а також ефективність використання трудових ресурсів.

При визначені мети, завдання аналізу розрахунків із заробітної плати можна наголосити на таких твердженнях, як:

1. Під час кризових ситуацій (а саме, воєнний стан) спостерігається зменшення рівня зайнятості та попит на висококваліфікованих працівників.
2. На приватних підприємствах умови праці часто більш гнучкі, ніж у державному секторі, що дозволяє адаптувати робочі графіки до потреб працівників.
3. Водночас, існує ризик недотримання трудового законодавства (нелегальне працевлаштування, відсутність соціальних гарантій). Наразі саме це твердження є найбільшою проблемою, яка зустрічається в діяльності підприємств. Значні ставки ПДФО, ЄСВ та військового збору стимулюють роботодавців до виплати "зарплат у конвертах".

Можна припустити, що детінізація заробітної плати є критично важливою для фінансової стабільності держави, захисту трудових прав працівників та створення умов для чесної конкуренції між підприємствами.

На обраному ПП «Агрегат Ресурс» поєднання стимулів для легалізації та посилення контролю допомагає забезпечити прозорість розрахунків із заробітної плати. Зменшення ризиків, пов'язаних із нелегальними операціями, забезпечує довгострокову фінансову стійкість підприємства.

Фінансовий аналіз це найважливіший процес оцінки фінансового стану підприємства, який дозволяє виявити його фінансові можливості та ризики, а також здійснити прогнозування розвитку діяльності. Фінансовий аналіз розрахунків із заробітної плати є важливою частиною загального фінансового аналізу підприємства, оскільки витрати на оплату праці часто складають значну частину всіх витрат підприємства.

Метою такого аналізу є оцінка ефективності управління витратами на оплату праці, рівня компенсаційних виплат та їх впливу на фінансові показники. Основними методами є горизонтальний та вертикальний аналізи. Горизонтальний аналіз балансу дозволяє порівняти структуру та динаміку балансу фінансового стану підприємства за певний період часу. В таблиці 3.4 відображеного горизонтальний аналіз балансу ПП «Агрегат Ресурс» за 2023 р.

Таблиця 3.4

Горизонтальний аналіз

Активи	на початок року	на кінець року	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення
<i>Основні засоби</i>				
Основні засоби, первинна вартість	3930,5	4168,0	237,5	6,04%
Основні засоби, кінцева вартість	606,1	707,3	101,2	16,70%
Незавершені капітальні інвестиції	20,0	1,1	-18,9	-94,5%
<i>Оборотні засоби</i>				
Виробничі запаси	8302,6	8176,6	-126	-1,52%
Готова продукція	4666,1	3968,9	-697,2	-14,94%
Грошові кошти, в нац. валюті	204,3	422,7	218,4	106,90%
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	757,4	1232,1	474,7	62,67%

Продовж.табл. 3.4

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	49,4	72,2	22,8	46,15%
Інша поточна дебіторська заборгованість	6704,8	8203,7	1498,9	22,36%
Інші оборотні активи	466,4	753,9	287,5	61,64%
Оборотні активи, всього	21151,0	22830,1	1679,1	7,94%
Активи, всього	21777,1	23538,5	1761,4	8,09%
Пасиви				
Власний капітал				
Статутний капітал	6600,0	6600,0	0	0
Нерозподілений прибуток	315,1	760,5	445,4	141,35%
Неоплачений капітал	(38,0)	(38,0)	0	0
Власний капітал, всього	6877,1	7322,5	445,4	6,48%
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	-91,1	-88,0	-3,1	-3,40%
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2051,0	2469,2	418,2	20,39%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	87,2	341,6	254,4	291,74%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	66,8	70,8	4,0	5,99%
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	280,4	195,9	84,5	30,14%
Інші поточні зобов'язання	12505,7	13226,5	720,8	5,76%
Короткострокова заборгованість, всього	14991,1	16304,0	1312,9	8,76%
Пасиви, всього	21777,1	23538,5	1761,4	8,09%

Джерело: сформовано самостійно

Аналізуючи дані з таблиці 3.4 можна дійти висновку, що зменшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці на 84,5 тис. грн та збільшення поточної кредиторської заборгованості за розрахунками зі страхування на 4 тис. грн свідчить про зниження кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці може вказувати на своєчасне або навіть дострокове виконання зобов'язань перед працівниками, що є ознакою фінансової стабільності та соціальної відповідальності підприємства.

3.2. Організація та методика проведення внутрішнього аналізу розрахунків із заробітної плати на підприємстві

Внутрішній аналіз розрахунків із заробітної плати є важливою складовою управлінського обліку, що забезпечує ефективність та відповідність системи оплати праці чинним нормативам. Внутрішній аналіз дозволяє виявити нераціональні витрати на оплату праці, оптимізувати систему преміювання та бонусів, а також допомагає оцінити зв'язок між рівнем заробітної плати та продуктивністю праці, мотивацією співробітників.

В таблиці 3.5 наведу основну інформацію для проведення аналізу розрахунків із заробітної плати на обраному приватному підприємстві «Агрегат Ресурс». Для проведення аналізу розрахунків із заробітної плати потрібна комплексна інформація, яка дозволить оцінити стан, ефективність і відповідність цих процесів вимогам законодавства. На основі цієї інформації можна виконати детальний аналіз для виявлення проблем, оптимізації процесів.

Таблиця 3.5

Основна інформація обліку і податкового контролю розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»

№ з/п	Зміст	Інформація
1.	Структура заробітної плати	Основна у вигляді посадових окладів
2.	Форма оплати праці	погодинна
3.	Ставка ПДФО	18%
4.	Ставка ВЗ	5%
5.	Ставка ЕСВ	22%
6.	Середньооблікова кількість штатних робітників	14
7.	Подача податкової звітності в яких відображається інформація щодо розрахунків із заробітної плати	Об'єднана звітність ПДФО та ЕСВ Річні звіти
8.	Законодавча база	Дотримання Кодексу законів про працю України, Податкового кодексу, Закону про ЕСВ та інших нормативних актів, що регулюють облік заробітної плати.

Джерело: сформовано самостійно

Для проведення внутрішнього аналізу розрахунків із заробітної плати та для надання рекомендацій щодо покращення на ПП «Агрегат Ресурс» спочатку потрібно проаналізувати обране підприємство у вигляді опитування. Опитування дозволить отримати безпосередню інформацію про те, як працівники сприймають існуючу систему, які в них є очікування та побажання. Комбінуючи результати опитування з даними бухгалтерського обліку та аналітичними розрахунками, допоможе сформувати чітке уявлення про стан системи оплати праці на підприємстві та розробити ефективні рекомендації щодо її вдосконалення.

В таблиці 3.6 відображені тест внутрішнього аналізу розрахунків із заробітної плати.

Таблиця 3.6

Тест внутрішнього аналізу

№з/п	Питання	Так	Ні	Відповідь відсутня
1.	Чи є в наявності: положення про оплату праці; положення про преміювання; накази про прийом та звільнення; наявність табелів обліку робочого часу; наявність штатного розпису.	+		
2.	Чи є відповідальна особа за облік заробітної плати?	+		
3.	Заробітна плата видається з каси підприємства?		-	
4.	Чи є в наявності заяви на податкові соціальні пільги?		-	
5.	Чи відповідають суми нарахованої заробітної плати за посадовими окладами?	+		
6.	Чи відповідає рівень заробітної плати їхнім очікуванням та ринковим умовам?	+		
7.	Чи пов'язана мотивація безпосередньо з системою оплати праці?	+		
8.	Чи розуміють працівники принципи розрахунку заробітної плати, критерії оцінки ефективності та систему преміювання?	+		
9.	Чи є порядок ведення та зберігання первинної документації з питань оплати праці?	+		

Джерело: сформовано самостійно

З початку введення військового часу на ПП «Агрегат Ресурс» відповідно до Закону України від 15 березня 2022 року № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами, внесеними Указом від 14 березня 2022 року № 133/2022, затвердженим Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-IX, Указом від 18 квітня 2022 року № 259/2022, затвердженім Законом України від 21 квітня 2022 року № 2212-IX, Указом від 17 травня 2022 року № 341/2022, затвердженім Законом України від 22 травня 2022 року № 2263-IX, Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022, затвердженім Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-IX), у зв'язку з виїздом за межі міста частини працівників, зменшення кількості потенційних

відвідувачів, неможливістю забезпечити працівників роботою та виконання такої роботи, комерційним директором ПП «Агрегат Ресурс» був виданий наказ про призупинення трудових договорів з працівниками підприємства. Наказ прикріплений в додатку Ж. Згодом підприємство повернулося до звичного темпу діяльності.

Отже, відповідно до програми аналізу розрахунків із заробітної плати періодом аналізування основного етапу програми буде січень 2022 року.

При аналізі документального забезпечення на ПП «Агрегат Ресурс» можу виділити основні прийоми документальної перевірки:

- 1) перевірка правильності й обґрунтованості відображення господарських операцій на рахунках і в реєстрах бухгалтерського обліку;
- 2) перевірка правильності відображення господарських операцій у підсумкових документах – бухгалтерській та фінансовій звітності;
- 3) перевірка відповідності проведених операцій вимогам нормативних документів.

В таблиці 3.7 відображено журнал господарських операцій при розрахунку заробітної плати за січень 2022 р. на ПП «Агрегат Ресурс». Розрахунково-платіжна відомість за січень 2022 р. додається до додатка З.

Таблиця 3.7

Журнал господарських операцій при розрахунку заробітної плати за січень 2022 р. на ПП «Агрегат Ресурс»

№з/п	Зміст господарської операції	Д	К	Сума, грн.
1.	Нарахована заробітна плата виробничому та адміністративному персоналу	91,92	661	59 762,47
2.	Нарахована на ЗП ЄСВ	91,92	651	13 147,74
3.	Утримано ВЗ	661	642	10 757,24
4.	Утримано ПДФО	661	6411	896,44
5.	Виплачено працівникам заробітну плату	661	311	48 108,79

Журнал господарських операцій з розрахунків заробітної плати є інструментом в діяльності ПП «Агрегат Ресурс» для фіксації бухгалтерських

записів, які відображають усі аспекти нарахування, утримання та виплати заробітної плати працівникам. Він допомагає систематизувати інформацію, забезпечуючи достовірність і контроль над операціями, пов'язаними з оплатою праці.

Також при аналізі було розглянуто документацію по утриманню ПДФО та ВЗ. На рисунку 3.3. відображен розрахунок щодо утримання ПДФО, а на рисунку 3.4. утримання ВЗ.

Нарахування ПДФО № АР-00000001 від 31.01.2022						
Організація: АГРЕГАТ-РЕСУРС ПП						
Ідентифікаційний код єДРПОУ: 3 4 3 1 5 6 9 1						
Місяць нарахування: Січень 2022						
№ з/п	Співробітник (ІПН)	Місяць	Ознака доходу	Дохід	Поудток	
1	Горчанюк Ігор Віталійович (2426319375)	Січень 2022	101	6,620.00	1,191.60	
2	Здоленко Андрій Васильович (2847814658)	Січень 2022	101	6,650.00	1,197.00	
3	Чабаненко Аліна	Січень 2022	101	6,271.58	1,128.88	
4	Щербина Юлія Федорівна	Січень 2022	101	6,860.00	1,234.80	
5	Даліченко Денис Сергійович	Січень 2022	101	6,650.00	1,197.00	
6	Троценко Ігор Олександрович	Січень 2022	101	5,909.84	1,053.77	
7	Попішко Алла Володимирівна	Січень 2022	101	6,181.05	1,112.56	
8	Антсона Лідмила Станіславівна	Січень 2022	101	6,650.00	1,197.00	
9	Кондратьєва Оксана Іванівна	Січень 2022	101	1,320.00	237.60	
10	Філатов Віктор Володимирович	Січень 2022	101	6,650.00	1,197.00	
			Всього:	10,757.24		

Відповідальній:

Рис.3.3. Утримання ПДФО за січень 2022 р.

При утриманні ПДФО бухгалтерія ПП «Агрегат Ресурс» обов'язково перевіряє актуальність ставок, меж ПСП, термінів та правил оподаткування на момент нарахування.

Нарахування військового збору № АР-00000001 від 31.01.2022 0:00:00						
Організація: АГРЕГАТ-РЕСУРС ПП						
Ідентифікаційний код єДРПОУ: 3 4 3 1 5 6 9 1						
Місяць нарахування: Січень 2022						
№ з/п	Співробітник (ІПН)	Місяць	Люд	Мір		
1	Горчанюк Ігор Віталійович (2426319375)	Січень 2022	6,620.00	99.30		
2	Здоленко Андрій Васильович (2847814658)	Січень 2022	6,650.00	99.75		
3	Чабаненко Аліна	Січень 2022	6,271.58	94.07		
4	Щербина Юлія Федорівна	Січень 2022	6,860.00	102.90		
5	Даліченко Денис Сергійович	Січень 2022	6,650.00	99.75		
6	Троценко Ігор Олександрович	Січень 2022	5,909.84	88.85		
7	Попішко Алла Володимирівна	Січень 2022	6,181.05	92.72		
8	Антсона Лідмила Станіславівна	Січень 2022	6,650.00	99.75		
9	Кондратьєва Оксана Іванівна	Січень 2022	1,320.00	19.80		
10	Філатов Віктор Володимирович	Січень 2022	6,650.00	99.75		
		Всього:	896.44			

Відповідальний:

Рис.3.4. Утримання ВЗ за січень 2022 р.

Перерахування ВЗ до бюджету здійснюється одночасно з виплатою доходу або не пізніше наступного банківського дня. Якщо дохід

нарахований, але не виплачений, ВЗ сплачується не пізніше 30 числа місяця, наступного за місяцем нарахування.

Саме при аналізу розрахунків із заробітної плати можна виявити недоліки, оцінити відповідність чинному законодавству та розробити рекомендації для покращення роботи підприємства.

В таблиці 3.8 представлено висновки щодо методики аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс».

Таблиця 3.8

Висновки щодо методики аналізу розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс»

Етапи методики аналізу	Висновки
Відповідність обліку заробітної плати чинному законодавству	На ПП «Агрегат Ресурс» є чітке дотримання чинного законодавства. Порушень не виявлено.
Перевірка правильності нарахувань заробітної плати	Розрахунок заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс» відповідає умовам трудового договору, а також посадовим окладам. А також дотримання правил щодо утримання та нарахування податків та зборів відбувається вірно.
Оцінка своєчасності сплати податків і зборів та подачі звітності	ПП «Агрегат Ресурс» щоквартально вчасно здає об'єднану звітність до відповідних органів. Звітність складена коректно та дотримана повнота поданих даних.
Аналіз документального забезпечення	На обраному підприємству документи щодо заробітної плати ведуться точно та своєчасно.
Аналіз фінансової прозорості	На ПП «Агрегат Ресурс» є внутрішні розроблені документи щодо чіткості нарахувань. А також усунення тіньових схем шляхом використання безготікових форм розрахунків.

Джерело: сформовано самостійно

Застосування сучасних методик аналізу, таких як горизонтальний, вертикальний і факторний аналіз, дозволяє виявити закономірності, ризики та резерви в управлінні витратами на оплату праці. Отже, методика аналізу розрахунків із заробітної плати є ключовим інструментом для забезпечення фінансової стабільності підприємства та покращення його економічних результатів. Її вдосконалення сприяє ефективному управлінню витратами, підвищенню продуктивності праці та дотриманню соціальних зобов'язань.

3.3. Шляхи вдосконалення аналізу, обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на підприємстві

Можна вважати, що вдосконалення аналізу, обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на ПП «Агрегат Ресурс» дозволить забезпечити законність і точність всіх операцій, зменшити податкові ризики та оптимізувати витрати. Це забезпечить не тільки дотримання чинного законодавства. Це також зміцнює довіру до підприємства з боку державних органів, партнерів і працівників, забезпечуючи стабільну та ефективну діяльність.

На рисунку 3.5 запропоновано декілька шляхів вдосконалення аналізу, обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати.

Рис.3.5. Шляхи вдосконалення

Аналізуючи шляхи вдосконалення та ПП «Агрегат Ресурс» можна дійти висновку, що на обраному підприємстві є впроваджені спеціалізовані програмні продукти для обліку заробітної плати, а також податкового контролю. Але разом з цим є необхідність подальшого вдосконалення роботи таких систем. На рисунку 3.6. запропоновано шляхи вдосконалення роботи спеціалізованих програмних забезпечень для ПП «Агрегат Ресурс».

Рис.3.6. Шляхи вдосконалення спеціалізованих програмних забезпечень

В господарській діяльності ПП «Агрегат Ресурс» не має встановлених форм первинних документів з відображення в обліку ЄСВ, ВЗ та ПДФО.

Отже, з метою удосконалення обліку та оподаткування заробітної плати робітників можу запропоновані внутрішні відомості, відображені в таблиці 3.9, які спростять та пришвидшать ведення обліку та оподаткування, зменшить вірогідність помилки та попередить фінансові санкції.

Таблиця 3.9

Відомості щодо ЄСВ, ПДФО та ВЗ

Вид податку	Період утримання/нарахування	Сума, відображена в обліку	Сума, яка відображена в звітності	Сума сплачена до бюджету	Відхилення
ЄСВ					
ПДФО					
ВЗ					

Саме ці заходи допоможуть зробити процеси обліку та оподаткування заробітної плати прозорішими, відповідними законодавству та більш ефективними з точки зору управління ресурсами підприємства.

Тому, питання вивчення шляхів вдосконалення аналізу, обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на підприємстві дозволить забезпечити законність і точність всіх операцій, зменшити податкові ризики та оптимізувати витрати. Це забезпечить не тільки дотримання чинного законодавства, але й дозволить підвищити ефективність фінансової діяльності підприємства, поліпшити взаємодію з органами контролю та забезпечити вищу ступінь прозорості у фінансових операціях.

Висновки до розділу 3

Аналіз розрахунків із заробітної плати є ключовим інструментом для оцінки фінансової стабільності підприємства, дотримання чинного законодавства та оптимізації витрат на оплату праці. Він дозволяє своєчасно виявляти помилки, невідповідності та ризики, пов'язані з розрахунками із працівниками.

Для ефективного аналізу важливо дотримуватися системного підходу, який включає: перевірку правильності та законності нарахувань заробітної плати; оцінку своєчасності сплати податків і зборів та подачі звітності; аналіз змін у структурі витрат на оплату праці та їх вплив на фінансові показники підприємства.

Організація аналізу передбачає проведення детальної перевірки всіх операцій, пов'язаних із розрахунками заробітної плати, включаючи перевірку нарахувань, відрахувань і своєчасності подачі звітності.

Методика включає використання сучасних інформаційних систем і програмних продуктів для автоматизації розрахунків. Інвестування в автоматизацію процесів обліку заробітної плати є виправданим рішенням,

оскільки воно дозволяє значно підвищити ефективність роботи підприємства.

Якісна організація документального забезпечення обліку заробітної плати є основою для коректного аналізу. Виявлено, що недоліки у веденні документації можуть спричинити неточності в розрахунках і порушення законодавства.

Регулярний аналіз розрахунків із заробітної плати дозволяє не тільки виявляти проблеми, а й розробляти ефективні заходи щодо їх усунення, що зрештою сприяє підвищенню ефективності роботи підприємства.

Отже, аналіз спрямований на виявлення помилок, дотримання законодавчих норм, оцінку ефективності використання фонду оплати праці та розробку рекомендацій для покращення роботи підприємства. Таким чином, ефективна організація та методика аналізу розрахунків із заробітної плати сприятимуть підвищенню точності, прозорості та відповідності фінансових операцій вимогам чинного законодавства. Це дозволить підприємству зменшити податкові ризики та покращити фінансові показники.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній магістерській роботі здійснено теоретичне узагальнення сутністю та змісту обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати, а також розкрито організацію та методику обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на приватному підприємстві.

Проведені дослідження надали можливість сформувати наступні висновки:

1. Проведене дослідження в першому розділі дає змогу зробити висновки, що організація та методика обліку розрахунків із заробітної плати є багатогрannим процесом, який виходить за межі бухгалтерського обліку. Автоматизація процесів, використання сучасних технологій та постійне оновлення знань дозволяють створити ефективну систему обліку заробітної плати, яка відповідає вимогам динамічного бізнес-середовища.

2. У другому розділі було розглянуто, що податковий контроль розрахунків із заробітної плати є невід'ємною частиною забезпечення законності та фінансової стабільності підприємства. Він сприяє створенню рівних умов конкуренції, захисту прав працівників та збільшенню податкових надходжень до бюджету. Для підприємств податковий контроль є не лише обов'язком, але й можливістю оптимізувати податкове навантаження та створити сприятливий інвестиційний клімат.

3. Було визначено, що в умовах змінюваного законодавства та економічних умов постає потреба в удосконаленні організації та методики податкового контролю, впровадженні сучасних технологій та електронного документообігу. Було зазначено, що саме організація податкового контролю повинна спиратися на принципи системності, прозорості, регулярності перевірок та відповідальності залучених осіб.

4. Було з'ясовано, що ефективне управління заробітною платою вимагає комплексного підходу, який включає в себе не тільки знання

законодавства, але й внутрішніх нормативних документів підприємства, а також врахування зовнішніх факторів. Чітка методологічна база, автоматизація процесів та регулярний аналіз даних дозволяють забезпечити точність розрахунків, своєчасність виплат та відповідність законодавству. Такий підхід мінімізує ризики, оптимізує витрати на оплату праці та сприяє підвищенню мотивації персоналу.

5. В третьому розділі визначено, що саме аналіз розрахунків із заробітної плати є невід'ємною частиною ефективного управління персоналом. Він дозволяє не тільки виявити помилки та недоліки в обліку, але й оцінити ефективність системи оплати праці, приймати обґрунтовані управлінські рішення та прогнозувати майбутні витрати. Сучасні інструменти аналізу дозволяють отримати детальну інформацію про структуру витрат на оплату праці, виявити тенденції та розробити заходи щодо оптимізації витрат.

6. На виконання вимог, у розділах кваліфікаційної магістерської роботи було визначено специфіку організації та методики обліку, аналізу та податкового контролю на ПП «Агрегат Ресурс». Дослідження дозволило запропонувати рекомендації щодо вдосконалення процесів. Зокрема, було встановлено, що система обліку заробітної плати на підприємстві відповідає чинному законодавству, проте існують можливості для оптимізації процесів шляхом впровадження сучасних програмних продуктів та автоматизації рутинних операцій.

Отже, результати дослідження підтвердили актуальність організації та методики обліку, аналізу та податкового контролю розрахунків із заробітної плати на сучасних підприємствах. Було встановлено, що якісна організація обліку є важливим фактором для забезпечення фінансової стабільності підприємства, підвищення мотивації персоналу та дотримання вимог законодавства. Отримані результати можуть бути корисні для інших підприємств, які займаються аналогічною діяльністю, а також для подальших наукових досліджень в галузі обліку та управління персоналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кейнс, Дж. М. Загальна теорія зайнятості, відсотка і грошей / Дж. М. Кейнс // Quarterly Journal of Economics. – 1936. – Vol. 50, Iss. 2. – P. 209-223.
2. Фрідман, М. The Role of Government in Education / M. Friedman // The Southern Economic Journal. – 1955. – Vol. 22, No. 3. – P. 263-277.
3. Мельник Т.Г. Теоретичні підходи до системи обліку та аналізу розрахунків з оплати праці. Управління розвитком. 2010. №2(78). С.121-124.
4. Петров, П.П. Сучасні тенденції в обліку заробітної плати // Бухгалтерський облік і аудит. – 2022. – № 10. – С. 25-30.
5. Оляндічук Н.В. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам та його удосконалення / Н.В. Оляндічук // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2014. – Вип. 84. – С. 149–155 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/zhpumus_2014_84_24.pdf.
6. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1153/1111> (дата звернення: 30.11.2024).
7. Чабаненко А.В. «Актуальні проблеми обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати в умовах воєнного стану»// Всеукраїнська науково-практична конференція «Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін». – 2024
8. Кодекс законів про працю України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08> (дата звернення: 30.11.2024)

9. Закон України "Про оплату праці" від 24.03.1995 № 108/95-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, № 17, ст. 121. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-vr> (дата звернення: 30.11.2024).

10. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 30.11.2024).

11. Закон України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 08.07.2010 № 2464-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 2-3, ст. 11. Доступ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17> (дата звернення: 30.11.2024).

12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення: 30.11.2024).

13. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136 від 15.03.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 30.11.2024).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 30.11.2024).

15. Овсюк Н.В. Сутність та особливості понять "оплата праці" та "заробітна плата" визначених в нормативно"правовій базі україни / Н.В. Овсюк // Вісник Хмельницького національного університету. — Т. 2 "Економічні науки". — 2014 (212). — № 3. — С. 27—31.

16. Меліхова Т.О., Троян Т.О. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017, № 20. С. 33-37.

17. Слепцова Н. В., Kochura L. V. Zarubіжний досвід оподаткування доходів фізичних осіб та реалії адміністрування ПДФО в Україні. Економіка та держава. 2019. № 4. С. 82–85.
18. Ярмолюк О.Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства / О.Ф. Ярмолюк // Ефективна економіка. – 2014. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2947>.
19. Губарев В.І., Борисенко В.В. "Сучасні проблеми обліку та контролю оплати праці" // Вісник економіки. – 2021.
20. Степанова Д.С., Мельник М.В. "Цифрові технології в обліку зарплати та податковому контролі" // Економіка і держава. – 2022.
21. Швець Ю.О., Бахметова Я.Ю. Оподаткування доходів фізичних осіб: проблеми та перспективи в Україні та ЄС. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2017. №17. С. 771-775.
22. Макаренко А. П., Меліхова Т.О., Чакалова Н.С. Податкове планування та мінімізація податкових ризиків: навч. посібник : рек. вченюю радою ЗДІА. Запоріжжя : ЗДІА, 2017. 260 с.
23. Меліхова Т. О., Петренко А. Е. Удосконалення методики внутрішнього аудиту нарахування заробітної плати. Агросвіт. 2019. № 3. С. 38–47. DOI: 10.32702/2306-6792.2019.3.38
24. Меліхова Т. О., Феофанова І. В., Магда Г. В. Удосконалення методики внутрішнього контролю утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці. Економіка та держава. 2019. № 1. С. 89–94. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.1.89
25. Шевців Л. Ю., Курій І.Я. Дослідження сучасних аспектів обліку і аналізу розрахунків з оплати праці в умовах сталого розвитку. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2018. Вип. 1. С. 281-287. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuiec_2018_1_47.

26. Інструкції та посібники з використання програмних продуктів, таких як *1C:Підприємство, M.E.Doc, IS-Pro* для автоматизації облікових процесів.
27. Акіліна О.В., Приймачек А.І., Іванченко О.І. Забезпечення професійної працездатності персоналу в умовах пандемії COVID-19. Ефективна економіка. 2021. №12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2021/83.pdf (дата звернення: 30.11.2024).
28. Балан О.Д., Савченко Ю.К. Оплата праці та її соціально-економічні аспекти. Агросвіт. 2018. №10. С. 22-26.
29. Боденчук Л. Оплата праці в умовах воєнного стану. URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/oplata-truda-v-usloviyah-voennogopolozheniya> (дата звернення: 29.11.2024).
30. Бондаренко О.М., Тітаренко А.Д. Економічна сутність поняття «оплата праці» як об'єкта обліку, аналізу та аудиту. Фінансовий простір. 2020. №4 (40). С. 78-85.
31. Буд'ко О.В., Лобас І.С. Удосконалення організації обліку праці та розрахунків з персоналом на підприємстві. Вісник Хмельницького національного університету. 2020. № 2. С. 37-41.
32. Концева В.В., Гошовська В.В., Зюзюн О.Ю. Методичні засади обліку розрахунків з працівниками в IC «BAS Бухгалтерія Корп». Економіка та суспільство. 2021. Вип. 23.
33. Максимчук І.А., Сорока Л.М. Організація обліку розрахунків за виплатами працівникам підприємства: виклики пандемії COVID-19. Економіка та держава. 2021. №8. С. 119-123.
34. Савченко О.Л., Барабанова В.П. "Соціальні аспекти податкового контролю в умовах діджиталізації" // Бухгалтерський облік і аудит. – 2021.
35. Данілова О.О. "Реформування податкового адміністрування доходів фізичних осіб" // Журнал бухгалтерського обліку. – 2023.

36. Марків Г.А. "Проблеми оптимізації податкового навантаження на заробітну плату в Україні" // Збірник наукових праць. – 2019.
37. Ліпський В.Р. "Інтеграція облікових систем для забезпечення прозорості розрахунків із зарплати" // Журнал сучасної економіки. – 2020.
38. Савченко О.Л., Баранова В.П. "Соціальні аспекти податкового контролю в умовах діджиталізації" // Бухгалтерський облік і аудит. – 2021.
39. Корецька-Гармаш В.В. "Податковий контроль розрахунків із заробітної плати: проблеми та перспективи" // Фінанси України. – 2020.
40. Суліменко Л.А, Киян А.В, Вітер С.А. Облік і аналіз розрахунків з оплати праці: канд. екон. наук. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Л.А.Суліменко, А.В.Киян, С.А.Вітер.
41. Сльозко В.В. Генезис звітності за податком на доходи фізичних осіб// Збірник статей студентів КНТЕУ: К.: КНТЕУ, 2020 р.
42. Юр'єва І. А. Аналіз шляхів удосконалення автоматизації обліку заробітної плати на підприємстві [Електронний ресурс] / І. А. Юр'єва, Т. В. Березіна // Вісник Національного технічного університету "ХПІ". Сер. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. - 2013. - № 67. - С. 25-29. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2013_67_6
43. Ярмолюк О. Ф. Удосконалення облікового забезпечення управління виплатами працівникам підприємства / О. Ф. Ярмолюк // Ефективна економіка. – 2014. – № 4.
44. Очеретъко Л. М., Удовиченко Г. І. Удосконалення обліку заробітної плати на підприємстві. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2020. № 12.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

ЧАБАНЕНКО АЛІНА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник - ШИШКОВА НАТАЛІЯ, к.е.н. доцент, д
 оцент кафедри міжнародних відносин і аудиту
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м.Дніпро

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УМОВАХ ВОСНИГО СТАНУ

На проблематику обліку та податкового контролю розрахунків із заробітної плати в умовах глобальних змін слід детальніше звернути увагу, адже заробітна плата є важливим інструментом заохочення працівників до продуктивного розвитку самого підприємства. Саме заробітна плата служить основним засобом задоволення особистих потреб працюючих, що стимулює розвиток підприємства, ріст продуктивності праці, тому оплата праці є першочерговим чинником ефективного процесу роботи підприємства.

Отже, заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу [1].

Основними та найрозважливішими проблемами з обліку і податкового контролю розрахунків із заробітної плати є:

1) складність розрахунків та нарахувань, адже потрібно розуміти види нарахувань, режим роботи працівників, відпустки, лікарняні. Для кожного з цих податків є свої ставки та пільги, що робить процес розрахунків складним і вимагає ретельного обліку.

2) оподаткування, а саме, зміни в податковому законодавстві можуть ускладнювати вірний розрахунок відрахувань, формування звітності підприємства. Утримання із заробітної плати – це ті суми, на які зменшується сума заробітної плати при її виплаті. На рисунку 1 показано, що належить до утримувань із заробітної плати. Податкові органи перевіряють, чи правильно роботодавець нараховує ЄСВ у розмірі 22% від фонду оплати праці. Особливу увагу приділяють дотриманню мінімальної бази нарахування ЄСВ, тобто якщо заробітна плата працівника менше мінімальної, то ЄСВ нараховується з розміру мінімальної заробітної плати.

Згідно з ч. 5 ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI, у разі якщо база нарахування ЄСВ не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки ЄСВ.

3) Дотримання чинного законодавства України, бо законодавство в галузі оподаткування та обліку заробітної плати часто змінюється, що вимагає від бухгалтерів постійного моніторингу нових вимог.

Рис. 1. Утримання із заробітної плати

4) Неправильне ведення кадрового обліку, оскільки заробітна плата безпосередньо пов'язана з кадровим обліком і недостовірність кадрових даних призводить до порушення правильності нарахувань.

На сьогодні заробітна плата є проблемним питанням для всіх юридичних та фізичних осіб, бо низькою є мінімальна заробітна плата, скорочуються робочі місця, велике навантаження податкової системи. На теперішній час, яскравим прикладом є ще не прийнятий, але пройшовши перше читання законопроект № 11416-д від 30.08.2024р. Якщо брати юридичних осіб, наприклад приватних підприємств чи товариств з обмеженою відповідальністю, то критичного навантаження, на перший погляд не буде, адже збільшення податку військового збору - це утримання із заробітної плати працівників (але це може ще більше збільшити виплати в «конвертах»).

Якщо взяти ФОП, то саме ФОПи відчувають на своєї діяльності зміни в законодавстві (збільшення податків на 1-2 групу ФОП, 1% для всіх ФОП 3-ї групи). Підвищення податків і зборів для фізичних осіб-підприємців може привести до зниження їх прибутковості, скорочення інвестицій у розвиток бізнесу, можливого закриття або скорочення діяльності дрібних підприємств, збільшення тіньової економіки через зростання фінансового навантаження, що свою чергою може спричинити зменшення кількості робочих місць, скорочення обсягу послуг і товарів на ринку, а також негативно вплинути на загальну економічну динаміку країни, зменшуючи обсяги надходжень до бюджету в довгостроковій перспективі.

Облік і податковий контроль розрахунків із заробітної плати в умовах глобальних змін потребує великих зусиль, щоб адаптуватися до постійних реформ цифровізації, глобалізації ринку праці. Зараз на ринку праці все більше з'являється пропозицій з віддаленою роботою. Тобто підприємства мають змогу наймати працівників з інших країн, а тут вже постає питання глобалізації, адже через різницю у податках та правових регулюваннях найманої праці ускладнюватиметься облік. На рис. 2 наведено приклади найпоширенішій гнучких моделей праці, які не були традиційними підходами в обліку і податковому контролі з розрахунків заробітної плати.

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

Рис. 2. Види нових моделей працевлаштування

Отже, облік і податковий контроль в умовах глобальних змін вимагає комплексного підходу для вирішення проблем в цій ділянці обліку: врахування усіх вимог міжнародних стандартів обліку, податкових систем; адаптація до нових моделей працевлаштування, що такі нововведення потребують нових підходів до податкових розрахунків; контроль за дотриманням законодавчих норм щодо мінімальної заробітної плати.

Таким чином, розв’язання проблем обліку і податкового контролю з розрахунків заробітної плати спонукає до системного підходу впровадження організованих рішень для ефективного вирішення проблем у даній ділянці обліку. Тенденції розвитку обліку і податкового контролю розрахунків із заробітною плати, ймовірно, будуть спрямовані на подальшу цифровізацію процесів через впровадження автоматизованих систем звітності та контролю, використання електронних інструментів для обміну даними між роботодавцями і податковими органами, а також на посилення прозорості розрахунків і боротьбу з ухиленням від сплати податків шляхом впровадження жорсткіших правил і санкцій за порушення, що дозволить скоротити тіньову зайнятість, підвищити ефективність збору податків та забезпечити захист прав працівників у сфері соціальних гарантій.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08> (Дата звернення 19.09.2024р.)
2. «Виплати працівникам»: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 26 від 28.10.2003 № 601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/21025-03> (Дата звернення 19.09.2024р.)
3. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці (Форми № П-1, П-2, П-3, П-4, П-5, П-6, П-7). Наказ Держкомстат України від 05.12.2008 № 489. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0489202-08> (Дата звернення 19.09.2024р.)
4. Потрихаєва Н.В., Савченко Л.В. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект. Економічний форум. – 2014. – №1. – С. 93-98. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7455>

ДОДАТОК Б

ЗАТВЕРДЖАЮ

штат у кількості 3 штатних одиниць
з місячним фондом заробітної плати 26 980,00 грн.**ПП «АГРЕГАТ-РЕСУРС»**

(назва підприємства)

Комерційний директор:

Гавrilov Ю.П.

ШТАТНИЙ РОЗПИСвводиться в дію з 01 квітня 2024 р.

N з/п	Назва структурного підрозділу	Посада	Код класифі- катора професій	Кількість штатних одиниць	Посадові оклади, грн.	Надбавки, грн.	Місячний фонд заробітної плати, грн.
1	Адміністрація	Комерційний директор	1233	1	10480		10480
2	Виробничий відділ	Електромеханік	3113	1	8270		8270
3	Бухгалтерія	Бухгалтер	1231	1	8230		8230
УСЬОГО:				3	26 980,00		26 980,00

ДОДАТОК В

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АГРЕГАТ-РЕСОРС"
 Найменування підприємства (установи, організації)

Типова форма № П-1
ЗАТВЕРДЖЕНО
 наказом Держкомстату України
 від 6 грудня 2008 р. № 489

НАКАЗ (РОЗПОРЯДЖЕННЯ) № АР-00000005 - 150
про прийняття на роботу

від 15 липня 2021 р.

Чабаненко Аліна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прийняти на роботу з 15.07.2021
 до _____
 (заповнюється у разі строкового трудового договору (контракту))

Табельний номер
 150

Дніпропетровськ
 наяв структурного підрозділу
 Бухгалтер
 наяв професії (посади), кваліфікація

умови прийняття на роботу
 (необхідне відмітити позначкою "x"):

умови роботи:
 (необхідне відмітити позначкою "x"):

на конкурсній основі

робота: основна за сумісництвом

за умовами контракту до
 у разі необхідності вказати дату (дд.мм.рррр.)

умови праці (згідно атестації робочого місця):

зі строком випробування _____ місяців

тривалість робочого дня (тижня) 40 год 00 хв.

на час виконання певної роботи

тривалість робочого дня (тижня) при роботі з
 неповним робочим часом _____ год.

на період відсутності основного працівника

із кадрового резерву

за результатами успішного стажування

переведення

оклад (тарифна ставка) 6 1 2 0 грн. 0 0 коп.

надбавка за _____ %, надбавка за _____ %

надбавка за _____ %, надбавка за _____ %

доплата _____ грн. _____ коп.

Керівник підприємства

_____ (підпис)

Михайло КСЮК

(Прізвище, ім'я, по батькові)

З наказом (розпорядженням)
 ознайомлений

_____ (підпис працівника)

" ____ " 20 ____ року

ДОДАТОК Г

ПІДВИЩЕНІ РОЗМІРИ ПСП ДЛЯ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ПРАЦІВНИКІВ 2024/2025

Категорія працівника	Розмір ПСП, грн	Підстава за ПКУ
одинока мати (батько), вдова (вдівець), опікун, піклувальник		п. «а» пп. 169.1.3
особа, яка утримує дитину з інвалідністю		п. «б» пп. 169.1.3
особа, яка віднесена до першої або другої категорії осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, включаючи осіб, нагороджених грамотами Президії ВР УРСР у зв'язку з їх участю в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи		п. «в» пп. 169.1.3
учень, студент, аспірант, ординатор, ад'юнкт, який не отримує стипендії з бюджету	2271 (150%)	п. «г» пп. 169.1.3, п. 169.2.3
особа з інвалідністю І або ІІ групи, у т. ч. з дитинства		п. «г» пп. 169.1.3
особа, якій призначили довічну стипендію як громадянину, що зазнав переслідувань за правозахисну діяльність, у т. ч. журналістів		п. «д» пп. 169.1.3
учасник бойових дій на території інших країн у період після Другої світової війни, на якого поширюється дія Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 р. № 3551		п. «е» пп. 169.1.3
Герой України, Герой СРСР, Герой Соціалістичної Праці або повний кавалер ордена Слави чи ордена Трудової Слави		п. «а» пп. 169.1.4
особа, нагороджена чотирма і більше медалями «За відвагу»	3028 (200%)	п. «б» пп. 169.1.4
особа з інвалідністю І або ІІ групи із числа учасників бойових дій на території інших країн		п. «в» пп. 169.1.
особа, яку визнали репресованою чи реабілітованою		

ДОДАТОК Д

ПП «Агрегат-Ресурс»

м. Дніпро

НАКАЗ

від 28 червня 2023 р.

№ 2806

«Про трудові відносини»

У зв'язку з навантаженням на виробництво

НАКАЗУЮ:

- 3 01 липня 2023 року працівник Чабаненко А.В. виходить на роботу з графіком роботи: двічі на тиждень. Оплата заробітної плати за фактично робочі дні відповідно окладу.

Комерційний
директор

Гаврилов Ю.П.

ДОДАТОК Ж

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «АГРЕГАТ-РЕСУРС»
 Україна, 49000, Дніпропетровська обл.,
 м.Дніпро, Жовтневий р-н., вул. Сімферопольська, буд. 21, кім. 212Б
 ІНН 343155904646
 СДРПОУ :34315591

НАКАЗ

27.03.2022

Дніпро

№ 2703/22-1

Про зупинення дії трудових договорів працівників

Відповідно до Закону України від 15 березня 2022 року № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX (зі змінами, внесеними Указом від 14 березня 2022 року № 133/2022, затвердженням Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-IX, Указом від 18 квітня 2022 року № 259/2022, затвердженням Законом України від 21 квітня 2022 року № 2212-IX, Указом від 17 травня 2022 року № 341/2022, затвердженням Законом України від 22 травня 2022 року № 2263-IX, Указом Президента України від 12 серпня 2022 року № 573/2022, затвердженням Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-IX), у зв'язку з виїздом за межі міста частини працівників, зменшенням кількості потенційних відвідувачів, неможливістю забезпечити працівників роботою та виконання такої роботи,

НАКАЗУЮ:

1. З 28 березня 2022 року до скасування або закінчення воєнного стану або до прийняття рішення про відновлення роботи, призупинити дію трудових договорів працівників підприємства.
2. Працівників підприємства повідомити про призупинення трудових договорів засобами електронного зв'язку шляхом направлення листів та копії цього наказу на особисті електронні пошти працівників.
3. Про відновлення дії трудових договорів повідомити працівників за 10 діб до дня виходу на роботу засобами електронного зв'язку шляхом направлення листів на особисті електронні пошти працівників.

Комерційний директор

Гаврилов Ю.П.

ДОДАТОК З

Додаток 1
до Положення про ведення касових операцій у
національній валюті в Україні
(пункт 18 розділу II)

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АГРЕГАТ-РЕСУРС"
(найменування підприємства/установи/організації)

Ідентифіка ційний код	
в Єдиному державному реєстрі підприємств та організацій України	34315591

(структурний підрозділ підприємства/установи/організації)

До відомості № 10
У касу для оплати у строк

з _____ до _____ 20 ____ року
у сумі Сорок вісім тисяч сто вісім гривень 79 копійок
(48 108 грн 79 коп.)

Кореспондуючий рахунок		Код цільового призначення
рахунок, субрахунок	код аналітичного рахунку	
661		

Керівник Ксюк Михайло Миколайович
Головний бухгалтер _____
07 лютого 2022 року

Відомість на виплату готівки №10

засічень 2022 року

Кількість аркушів 2

За цією відомістю виплачено гривень Сорок вісім тисяч сто вісім гривень 79 копійок (48 108 грн 79 коп.)

і депоновано гривень _____

Виплату здійснив _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Перевірив бухгалтер _____

(підпис, прізвище, ініціали)

Вставний аркуш до додатка №

№ з/п	Табельний номер	Прізвище, ім'я, по батькові	Сума	Підпис про одержання	Примітки
1	2	3	4	5	6
1	95	Антонова Людмила Станіславовна	5 353,25		
2	123	Горчанюк Ігор Віталійович	5 329,10		
3	154	Данченко Денис Сергійович	5 353,25		
4	142	Здоленко Андрій Васильович	5 353,25		
5	94	Кондратьєва Оксана Іванівна	1 062,60		
6	206	Полішко Алла Володимирівна	4 975,74		
7	114	Троценко Ігор Олександрович	4 757,42		
8	110	Філатов Віктор Володимирович	5 353,25		
9	150	Чабаненко Аліна	5 048,63		
10	153	Щербина Юлія Федорівна	5 522,30		

Всього по аркушу: 48 108,79

Відомість склав

(підпис, прізвище, ініціали)

Відомість перевірив

(підпис, прізвище, ініціали)